

ПУТУ

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МАГАЗИН

Редакції ПУ-ГУ

ГОЛОВНА РЕДАКЦІЯ:

Вс. Царинник (Чарнецький) —
гол. редактор, С. Шадківська,
М. Христюк.
Gabelsbergerstr. 3, Augsburg,
Western Germany.

АМЕРИКАНСЬКА РЕДАКЦІЯ:

В. Царинник, А. Орел.
3604 N. Lawrence St. Phila, 40, Pa.,
U.S.A.

КАНАДІЙСЬКА РЕДАКЦІЯ:

Ол. Гай-Головко,
137 Westgate, Winnipeg, Man.,
Canada.

АНГЛІЙСЬКА РЕДАКЦІЯ:

А. Бондаренко, Р. Кравчук,
78 Kensington Park Road,
London W. 11, England.

Представники видавництва ПУ-ГУ

АМЕРИКА:

Victor Carynnyk, 3604 N. Lawrence
St., Philadelphia 40, Pa., U.S.A.

АНГЛІЯ:

Ukrainian Booksellers & Publishers,
49 Linden Gardens, Notting Hill Gate
England.

Andrij Bondarenko,
78, Kensington, Park Road,
London, W. 11, England

АВСТРАЛІЯ:

Fokshan Library & Book Suply,
1 Barwon St., Glenroy, W. 9. Vic.,
Australia.

ФРАНЦІЯ:

Serge Lewitcki, 6 Impasse Langlois,
Paris 18e, France.

БЕЛЬГІЯ:

Mr. Stachij Ihnat, Esneux, Belgique.

ВЕНЕСУЕЛЯ:

Zapolenko Serhij, San Rafael a Toro
Calle el Carmen, Nr. 27/1, Caracas,
Venezuela.

АРГЕНТИНА:

Editorial Mykola Denysiuk, Curapa-
lague 790 Buenos Aires, Republica
Argentina.

БРАЗИЛІЯ:

Petruk Wasył, Correio V. Prudente,
Vila Bella Rua Mimosa Nr. 11,
Sao Paulo, Brasilien.

ПАРАГВАЙ:

Mr. Anton Kuszczynskyj, Casilla de
Correo 60, Encarnation, Paraguay.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МАГАЗИН

З М І С Т

	ст.
Над озером Онтаріо, П. Галат, С.Ш.А.	3
Великі таємниці природи	5
Конкурс «Краще українське фото 1954 року»	5
Молодь на старті! Фоторепортаж	6
Мільйонери червоної імперії, М. Христюк, Зах. Берлін	8
Месники, Ол. Гай-Головко, Канада	11
Залишайся молодим! В. М.	14
Чайковський, Україна і опера «Мазепа», Л. Полтава, Париж	15
Геніяльний майстер (Мікель Анджельо), М. Троян, Італія	18
Любов Мазепи, Л. П.	21
Ми живемо постійно з фальшивим ім'ям, С. Гузенко	22
Над Міюсом, з блокнота воєнного коресп., Ів Костюк, С.Ш.А.	23
«Київ» у Канаді, М. Сахно, Канада	25
Як?, Річард Коннелль	26
Скільки вам ще жити (Найбільш сенсаційний тест року) М. С.	27
Стережіться злодіїв!	28
Народи про любов і подружжя	33
Кросворд, шаховий куток, усмішки	34

На обкладинці: Зоя Полевська, сла-
ветна українська віолончелістка. Сво-
їми концертами в Італії, Швейцарії,
Німеччині, Австрії та в інших країнах
Європи вона здобула тріумфальний
успіх. Тепер наша талановита віолон-

челістка знайшла другу батьківщину
в США, де з успіхом виступає. Видат-
ний талант Зої Полевської приніс їй
заслужену славу, яка підносить укра-
їнське ім'я на чужині.

Фото: Б. Ковалів.

До всіх книгарень і кольпортерів у ЗДА і Канаді

Цим видавництво ПУ-ГУ відкликає свого листа до всіх кни-
гарень і кольпортерів у ЗДА і Канаді від 17 квітня ц. р., в якому
ми просили гроші пересилати безпосередньо до видавництва у
Авгсбурзі, обминаючи нашого представника п. Ів. Манила.

Ці заходи були спричинені безвідповідальною поведінкою у
грошових справах п. Івана Манила, за що він був звільнений з
праці в ПУ-ГУ 24 травня ц. р.

Видавництво ПУ-ГУ.

Умови передплати ПУ-ГУ

	піврічна	річна	окреме число
Австралія, фунти	1:02:00	2:00:00	0:04:00
Австрія, шіл.	40	80	7
Англія, фунти	0:16:00	1:10:00	0:03:00
Аргентина, пезо	28	50	5
Бельгія, б. фр.	100	190	18
Бразилія, крз.	55	110	10
Венесуеля, бол.	8,—	15,—	1,50
Голяндія, гульд.	8,—	15,—	1,50
Німеччина, марок	7,—	14,—	1,25
Парагвай, гварані	54,—	100,—	9,—
США, Канада, долари	2,50	4,50	0,45
Франція, Туніс, фр. фр.	800	1500	140
Швеція, корони	10,—	20,—	1,80

Гроші на передплату ПУ-ГУ та за книжки приймають представни-
ки Видавництва. З США, Канади та інших країн, де немає валютних
обмежень, передплату можна висилати поштовими переказами без-
посередньо на адресу В-ва: The magazine PU-HU, Gabelsbergerstr. 3,
Augsburg, Western Germany.

Wsewolod Carynnyk, Editor and Publisher.
PU-HU, the ukrainian national magazine, published monthly.
Augsburg, Gabelsbergerstr. 3, W. Germany.

Зустріч українських мистців американського континенту в Торонто. На фото — концерт за участю десяти тисяч українців на території Всеканадської виставки, на березі озера Онтаріо.

Фото: Мета-Фільм

НАД ОЗЕРОМ ОНТАРІО

Три дні у Торонто, над озером Онтаріо, де межує США і Канада, відбувались великі українські урочистості. На відміну від наших звичних походів, здвигів і демонстрацій темою цієї масової, що до кількості людей ще неперевершеної зустрічі, — було українське мистецтво.

Можна по-різному підходити до цієї знаменної й далекосяжної своїми наслідками події. Можна по-різному наголошувати й оцінювати ту чи іншу сторону цієї зустрічі. Але є безсумнівні факти і з них треба зробити висновки.

Безсумнівно, у Торонто, може й не зовсім з волі організаторів зустрічі, була стихійно й широко поставлена знов пекуча проблема українського мистецтва і українського суспільства на чужині.

Два факти знаменні. Перше, на заклик українських мистців з США й Канади приїхало на зустріч людей удвічі більше, ніж того сподівались організатори — українські мистці.

Українське суспільство виявило гарячий інтерес і зацікавлення долею нашого мистецтва. Зустріч довела, що

Улас Самчук, відомий український письменник, промовляє на відкритті виставки українського мистецтва у Канадській Галерії Мистецтв.

Фото: М. Сахно

наше національне мистецтво потрібне, люблене й поважане в нашому суспільстві. Близько 10 тисяч учасників на імпрезах зустрічі, зокрема у концертах та на виставці, промовляють ясно й недвозначно.

Але яке мистецтво потрібно нашому суспільству?

Другий істотний факт — невдалий перебіг публічної сесії мистців, де саме ставилися питання «філософії» нашого мистецтва, — промовляє, що тут бракує достатнього контакту і взаємного розуміння між нашим мистецтвом і суспільством. І перш за все розходження починається з фатального й хибного розуміння ролі мистецтва у суспільстві.

Моттом для газети «Назустріч», присвяченої подіям у Торонто, взято слова: «Коли в нації вождя нема, тоді вожді її — поети». Це фальшива теза. В наш час мистецтву й мистцям з такою настановою важко мати успіх. Наше суспільство бореться за визволення, за власну державу, опрацьовує

Закінчення на ст. 4.

плани майбутнього національного ладу. Співакам, малярам, романістам і балеринам важко бути тут вождями. Мистецтво — важливе суспільне явище, що виконує поважні функції в суспільстві, оперуючи емоціями, почуттями. Національне мистецтво збуджує й підносить суспільні почуття й суспільну енергію. І в цьому сенс і слава нашого мистецтва.

Друга фальшива й хибна нота, що дуже давно бренить, знов лунала на зустрічі, правда, у новому варіанті. Частина наших мистецьких сил багато років, раз-у-раз твердили про нашу європейськість і нашу приналежність до Європи. Тепер змінили платівку і заговорили про Америку й американізм. ... Чому тоді Європа, чому тепер Америка? .. Чи, взагалі, потрібно нам належати до когось і не бути самобутніми? Чи це доцільно, потрібно й розумно?

І що таке, власне, ця Європа в другій половині ХХ століття? А Америка й американізм, як їх перенести в нашу українську дійсність і наші умови?

Безперечно, в нашому національному мистецькому й культурному процесі потрібні передові чужинні джерела й методи. Новітні досягнення американських суспільних наук, відкриття глибинної психології і соціальної психоаналізи (а ми тут маємо певний ґрунт внести свої істотні поправки у бік національної психоаналізи), ці досягнення, критично освоєні, могли б чимало збагатити нашу національну мистецьку творчість. На жаль, у творах наших найбільш патетичних «європеїстів» і «американістів» надто мало помітні ці елементи. Навпаки, у їхніх творах панують понад усе хутір і етнографізм... початки минулого століття.

Не примари «ізмів» хвилюють і захоплюють українське суспільство. І тепер, після зустрічі в Торонто крайній час зробити ці висновки.

Наша дійсність позначена великою трагедією нашого народу й далекосяжною, вирішальною національною акцією на Батьківщині і тут, на чужині. У спільних лавах українського суспільства, у боротьбі за нашу національну волю, що її українці провадять нині на такому широкому фронті крізь увесь західний світ, почесне місце й порятунок українського мистецтва на чужині.

Павло Галат, С.Ш.А.

Майже щодня наукові дослідження збагачують людські знання, але насправді великі, епохальні відкриття бувають досить рідко. Які найбільші загадки стоять сьогодні перед людиною і над розкриттям яких працює сучасна світова наука?

Відповіді видатних науковців доводять, що більшість таємниць природи залишаються недоступними мірою

ДО НАШИХ ЧИТАЧІВ

Вважаємо своїм обов'язком скласти пробачення перед нашими читачами за спізнений вихід поточного числа ПУ-ГУ.

Після виходу 1, та 2-3 чисел ми одержали багато листів і за порадами й вимогами читачів, йдучи шляхом дальшого здійснення й поглиблення ідеї розбудови українського загально-національного магазину, були змушені перевести ряд змін, як у побудові наших представництв так і в нашій внутрішній структурі. Рівночасно з технічних причин нам довелося змінити друкарню і перенести друк магазину до іншого місця. Все це зайняло багато часу, але з задоволенням можемо ствердити, що робота ця проведена, хоч може й не остаточно вивершена.

Як можна бачити зі змісту цього числа ми ще більше посилюємо позиції незалежного загально-національного магазину і висвітлюємо події з життя і творчості усіх українських кіл. Ми подаємо ілюстрації з життя цілої української еміграції, демонструючи цей потужний рух українців вільного світу у боротьбі за нашу незалежність та державність у її повному комплексі.

Ми відкидаємо усі шептані закиди будь якої однобічності і заявляємо, що нашу ідею ми здійснюємо у згоді з усіма українськими середовищами.

Ми сподіваємося, що знайдемо розуміння й підтримку наших читачів, передплатників і прихильників у цей складний час розбудови першого українського національного магазину.

Редакція ПУ-ГУ

того, як людина намагається глибше в них заглянути.

Що таке, властиво, матерія? Це питання, яке для минулих генерацій навряд чи було проблемою, сьогодні ніхто не може пояснити, заявляє лауреат нобелівської премії професор фізики Ервін Шредингер з Відню.

«Частки матерії — він говорить — можуть поводитися не тільки як фізичні тіла, але також як безтілесні хвилі. Їх можна зважувати і разом з тим вони не мають ваги. Певну кількість газу гелію можна уявляти або як атоми гелію або як зв'язку хвиль». Відповідно до цього будинок, броненосець або сам професор Шредингер, виходить, може бути лише коловоротом мінливих хвиль. Чи можна щось тут зрозуміти? ..

З чого складається «кіт» атомів? За всіма відомими в науці законами частинки (або хвилі), з яких складається зерно атома, повинні відштовхуватися одне від одного. Замість того вони зчеплюються один з одним зі страшною силою, яка у мільйони разів більша сили тяжіння. Проте, ця сила має дуже крихітний простір діяння, на віддалі лише одної більйонної частки сантиметру вона зникає. Без цієї таємничої з'єднувальної сили не можна пояснити структуру атома. Це було б — на думку відомого фізика Г. Бетзе — щось подібне, коли б хтось хотів пояснити правила гри в футбол, не бачивши ніколи футбольного м'ячу.

Звідкіля приходить космічне проміння? Відомо, що дуже малі, наладовані колосальною енергією тільця вриваються безперервно у повітряну оболонку землі. Проте, відомо за до теперішніми спостереженнями, що ці тільця не походять від сонця чи будь-якої іншої відомої системи зір. Можливо вони вже багато мільйонів років мандрують у всесвіті з якихось віддалених просторів. Проф. Бруно Россі тієї думки, що їх мандрівку можна уявляти як постійно прискорюваний біг естафети, підчас якого ці тільця постійно перетворюються і через магнетні поля щораз більше прискорюють свій біг. Але їх походження ще ніхто не міг досі з'ясувати.

З чого складається білок? Білок є основою життя. Молоко, м'ясо, бактерії, легені, серце — все складається з білка. Але хемічна аналіза цієї речовини надзвичайно важка, бо її мо-

лекули побудовані з довгого ланцюга складних хемічних реакцій. У всіх країнах світу хеміки працюють щоб це завдання подолати. Нещодавно вдалося аналізувати структуру найпростішої речовини білка. Цим зроблений важливий крок уперед. Але шлях до зрозуміння хемії життєвих процесів дуже далекий.

Що таке розвиток? Як може розвинути досконалий живий організм з одного єдиного оплодотвореного яєчка? Це питання, яке тисячі років хвилює людство, ще й сьогодні залишається загадкою. Хоч деяким біологам у своїх експериментах вдалося впливати на оплодотворене яєчко, але ніхто не знає, як цілком проста клітинка, сама по собі, розвивається у такий складний організм як тварина чи людина.

Як працює пам'ять? Різні дослідники діяльності мозку приходять до висновку, що спомини постійно кружляють як електричні імпульси в нервових клітинках. Але це вважає неможливим доктор Вальф Герард з Ілінойського Університету, бо тварини, у яких мозок підчас дослідів позбавляють будь-якої електричної активності, проте далі здатні згадувати. Герард вважає, що спомини укладаються у мозгу як у коморі, після того, як у нервових клітинках відбудуться якісь тасмнічі зміни. Хтось хоче згадати, тоді починає діяти якісь окремий механізм і який, подібно до радару, блискавично швидко пробігає через нервові клітинки і «схоплює» потрібні інформації.

Отже, людство, очевидно, стоїть лише на початку усіх наук.

П. Т.

Конкурс на краще фото 1954 року

Прагнучи документувати події українського життя і боротьбу української еміграції за звільнення нашого народу, редакція ПУ-ГУ систематично подає на сторінках нашого магазину світлини, що характеризують національну акцію, життя і творчість українців у всіх країнах вільного світу.

Щоб посилити цей процес документації нашого життя і включити до цієї важливої справи найширші кола фото-кіно аматорів, **Редакція ПУ-ГУ проголошує конкурс на краще українське фото 1954 року та кращий фоторепортаж.**

Фота і фоторепортажі надіслані на конкурс повинні відповідати таким умовам:

1. Тематично фота і фоторепортажі мають характеризувати українське життя на чужині, подавати події з нашого культурного, церковного й політичного життя, портрети наших діячів з усіх ділянок життя.

2. На звороті кожної світлини обов'язково мусить бути докладно зазначена подія, місце, час, ім'я і прізвище осіб уміщених на фото (коли не більше 15—20 осіб), ім'я і прізвище автора світлини. Коли ці пояснення вимагають більше місця, а зокрема у фоторепортажах, треба додати докладний опис на окремому аркуші паперу, на кожній світлинці подавати лише короткий опис.

3. Розмір світлин — по можливості не менше 9×9 сант., на білому блискучому папері, у контрастних тонах.

4. У конкурсі беруть участь всі надруковані в ПУ-ГУ світлини за час до квітня 1955 року.

Нагороди за краще фото і фоторепортаж 1954 року:

1 премія: Грамота і безкоштовна передплата ПУ-ГУ на 2 роки;

2 премія: Грамота і безкоштовна передплата ПУ-ГУ на 1 рік.

Наслідки конкурсу будуть опубліковані в ПУ-ГУ.

Світлини до конкурсу надсилати на адресу редакції.

Редакція ПУ-ГУ

Тріумфальний в'їзд колони антикомуністичного провідника і теперішнього президента полковника Карлоса Кастільйо Армас до столиці республіки Гватемали після повалення прокомуністичного уряду Арбенца.

На фото полковник Армас разом з керівником військової юнти полковником Ельфего Манзон проїжджають між шпалерами захопленого населення до Національного Палацу.

Фото: А. Д.

Вересень 1954

МОЛОДЬ —

«Мета виховання сумівської молоді полягає в тому, щоб виховати чинного і свідомого українського самостійника-державника. Спілка Української Молоді, прийнявши гасло «Бог і Батьківщина», має вирощувати високо-ідейних та національно свідомих українських патріотів — незламних борців за визволення свого народу, за державність і власний національний та суспільний зміст життя, готувати творчих громадян і будівничих власної національної держави.»

Центральний Комітет СУМ

У Нью-Йорку і в Сиднеї, в Лондоні, Каракасі чи Торонто час від часу відбуваються гучні українські походи, здви́ги й політичні демонстрації. З розгорнутими українськими прапорами вулицями світових великих центрів маршують юнаки і юначки нашої української крові. Вони протестують, закликають і вимагають в ім'я наших українських національних прагнень і інтересів.

Наша українська молодь провадить велику політичну й національну працю, зокрема Спілка Української Молоді—СУМ, найбільш потужна, організована і динамічна сила української молоді на чужині. СУМ має понад десять тисяч членів, молодих українських людей, дисциплінованих і пляново керованих над досягненням певних і ясно-окреслених завдань. СУМ'івські організації у 14-ти країнах Західного світу працюють за єдиним пляном і єдиними принципами, спираючись на шари прихильної української молоді.

В США, Канаді й Англії у СУМ'івських здви́гах і походах беруть участь раз-у-раз по 4-5 тис. українських юнаків і юначок. Їх вітають президенти, міністри й королі, бо вони активна сила, що виходить поза межі власної національної спільноти.

У СУМ'івських управах і комітетах осередків щороку систематично працюють і проходять школу практичної організаційної масової й політичної діяльності близько 2.5000 молодих українських людей.

Осередки юного СУМ'у які охоплюють тисячі дітей, готують у широких масштабах зростання і половинення СУМ'івських організацій. Своєю силою тяжіння, спираючись на масові місцеві організації, СУМ у дуже короткий час розгорнув рух юних СУМ'івців і, очевидно, у майбутньому цей рух зростатиме невпинно.

Внутрішнє життя СУМ'івських організацій і осередків характерно великою різноманітністю форм і засобів культурної, національної і вихованої праці: гуртки українознавства і самоосвіти, мистецькі і спортові, хори, оркестри, аматори кіно й фото і багато інших.

На фото, ліва сторона:

Угорі — організатори й керівники СУМ'у в Канаді. Зліва направо, 1 ряд: Л. Гусин, Олекса Калинник (голова Ц.К. СУМ), В. Макар; 2-й ряд: Р. Мізор, О. Безубко, М. Фіголь, В. Пальчук; 3-й ряд: В. Стельмах, П. Баб'як, П. Колісник; 4-й ряд: В. Кушмелин, П. Микуляк, П. Гарбар;

середина — СУМ'івці Бельгії маршують вулицями Льєжу;

внизу — слово має юний СУМ, США.

НА СТАРТІ!

«Хай мені буде вільно висловити мої найкращі побажання цьому великому Здвигові. Спілка Української Молоді Америки може гордитися своїми прекрасними досягненнями в поширенні доброго громадянства та в зберіганні українського духа спротиву проти тиранії. В Україні комуністичні зусилля знищити прагнення волі натрапили на завзятий спротив.

Я щиро вірю, що Ваші приятелі і рідні за залізною завісою колись знову будуть спроможні влаштувати собі життя відповідно до їх переконань, з вірою що тільки Господь може керувати їхньою долею.»

Двайт Айзенговер

СУМ має цілу свою систему освіти й виховання, власні видавництва; журнали й бюлетені, брошури й книжки українською та чужими мовами, своїми накладками і кількістю назв — стоять на одному з перших місць серед українських середовищ.

СУМівські традиції і СУМівський патріотизм, дисциплінованість варті особливої пильної уваги: вони мають свою мету, свої ідеї, міти й героїв.

Короткозоро і нерозумно було б недоцінювати чи не помічати СУМ — активний великий рух нашої національної молоді, покликаючись на якісь ідеологічні несподобання чи на певні елементи однобічності політичних впливів. Ці сумнівні елементи, зрештою, коли не повстали, так загострюються в наслідок байдужості більшості українських середовищ до руху молоді. Але, хочемо цього чи ні, тепер не можна заперечувати одне: СУМ — навальна динамічна сила, в ній частина нашого майбутнього.

Час має свої неблагальні закони. Він визначає вік та межі діяльності людини і керує змінами поколінь. Молодь, СУМівська молодь, потужне джерело свідомих, організованих і активних кадрів, зокрема в критичний час, коли повстане потреба одразу, раптом збільшити національний актив української акції.

Будьмо ж пильні й уважні до наших молодечих організацій!

Молодь — на старті!

С. Ш.

На фото, права сторона:

Угорі — Дмитро Галичин, голова Українського Народного Союзу в США промовляє на з'їзді Спілки Української Молоді Америки.

Середині — СУМ-Фільм за працю під час СУМівських урочистостей 9 травня в залі Мангеттен Плаза. Біля кіноапарату п. Мокляк, у звукового пульта В. Коваль.

Внизу — осередок СУМ-а ім. Лесі Українки в Бофало одержує СУМівський Переходовий Прапор головної управи. Церемонія передачі прапору відбулася в Нью-Йорку в день посвячення прапорів Г.У. СУМ-а 9-го травня 1954 р. На фото: голова осередку А. Гайдар скріплює цей акт підписом у пропам'ятній книзі СУМ-а.

Фота: Центрального Комітету СУМ та СУМ-Фільм.

Від редакції: Сторінкою про СУМ розпочинаємо подачу матеріалів з життя нашої молоді. У наступних числах подамо матеріал інших українських молодечих організацій, зокрема ОДУМ і ПЛАСТ.

Мільйонери червоної імперії

1270 мільйонерів «благоденствують» нині у країні Сталіна й Маленкова. Ці червоні мільйонери складаються з високих функціонерів партії і членів уряду, вишновиків і командирів промисловості, прислужників режиму, Вони породжені режимом диктатури і насильства. Їхні багатства — зворотна сторона новітньої московської імперії, що ховається за червоним прапором комунізму.

Коли в західній пресі з'явилися відомості про советських червоних мільйонерів і одна французька газета опублікувала їх список із 780 прізвищами, це було надзвичайною сенсацією. Большевик у власній віллі, з люксовими авто та десятками служників у лівреях в уяві європейського і американського читача виглядав абсурдом. Проте нині стало незаперечною дійсністю, що останнього часу в Советському Союзі є більше мільйонерів, ніж їх має будь-яка інша країна Європи.

У Советському Союзі в процесі розвитку комуністичної партії і створеного Марксом, Леніним та Сталіним большевизму, повстало нове «советське» суспільство тотальної диктатури московської верхівки та озлоблених і ворожих багато-національних мас. Сталін знав, що нова керівна верства прагне багатства, розкошів і привілеїв. І він був щедрий.

Маленков одразу гішов ще далі. Він широко роздавав золото, діаманти, вілли і привілеї «героям» та «заслуженим» і «відданим» працівникам партії й уряду, господарства і культури Советського Союзу. Високо-оплачувані червоні мільйонери з партії і війська ставали ще більш відданими слугами, а мільйонери — діячі мистецтва і спорту були знаменитою пропагандивною зброєю в холодній війні.

Маленков посилав їх, цих мистців і спортових рекордсменів на Захід і вони приносили йому бажані дивіденти. Бориса Шілкова, що здобув звання світового майстра з ковзанів, у Японії та Швейцарії виносили із стадіону на «золотому кріслі». Балерина Ульянова, скрипаль Ойстрах та відомий бас Михайлов дивували своїми виступами дипломатичних гостей Молотова на блискучих суаре під час конференції у Берліні. У Швеції росіянин став світовим майстром в бігу на льоду, а советські жінки здивували Захід своїми темпами і витривалістю в Швейцарії.

Інше питання, чи створення великих приватних багатств і постійний зріст кількості мільйонерів в Советському Союзі на фоні злиднів і рабської праці не стане внутрішньою руйнівчою силою, що одного дня призведе до загибелі большевизму.

Кар'єра «червоного сокола»

Коли в Москві має відбуватися фільмова театральна прем'єра, що заповідається стати подією, то нерідко, за кілька годин перед початком, на Тушинському аеродромі із спеціального літака

У палацах червоних мільйонерів «безкласового суспільства» панує люксус і веселе безтурботне життя.

висідає 53-річний елегантний чоловік у формі генерала: Артем І. Мікоян — брат советського міністра торгівлі.

Перед аеродромом чекає його, генерала і мільйонера, лімузина — ЗІС найновішого типу, в середині оббита ведмежими шкірами. Вона відвозить його до Кремля, до приватного помешкання його брата, де він, звичайно, проводить кілька годин до початку вистави в товаристві вишуканих красунь Москви, високих військових і партійних функціонерів.

Обидва брати Мікояни дуже багаті. Вони належать до касты тих високих функціонерів, де межі й ранги зникають, Артем, а також Анастас і за часів Сталіна були близькі до диктатора. За Маленкова нічого не змінилось. У високих сферах Москви брати Мікояни відомі, як уважні, милі й розумні люди, хоч і дуже прихильні до чарки. Советські військовики, які втекли на Захід, оповідають, що Артем Мікоян — це щирий кавказець старої школи. Він надто уважний до всіх своїх гостей. Його куховари ведуть спеціальну картотекулюбимих страв кожного гостя, що відвідує Мікояна. Крім цих любимих страв жоден гість ніколи не одержує ту саму страву, якою його уже раз частували.

Підчас другої світової війни у конструкторському бюро, де працює шефом Артем Мікоян, були розроблені типи мисливського літака МІГ-1, а пізніше МІГ-2. На початку корейського конфлікту з бюро Мікояна вже вийшов МІГ-15. Для Мікояна і його конструкторського бюро гроші взагалі не грають ролі. З усіх кампаній, що їх піднимали зависники й інші честолюбці, Артем виходить завж-

Ця знедолена українська дитина завдячує своє «щасливе дитинство» — «дружбі народів».

Фсто: Ів-ко

Це вони своєю надлюдською працею створюють люксус і розкоші червоним мільйонерам Москви. Фото: Ів-ко.

ди неушкоджений. На те він має свого впливового брата-міністра, і за ним стоять горою його численні співробітники. Артем відомий своєю марнотратною щедрістю до своїх помішників (... і коханок). Від багатьох років своїми подарунками й преміями Артем перевищив усіх інших привілейованих, що їм у країні Сталіна і Маленкова віддані влада й багатства.

Як людина, що дає імперії могутню зброю «червоних соколів», — так називають там з'єднання

мисливців — Артем Мікоян може робити багато такого, що заборонено будькому іншому, навіть серед червоних мільйонерів. Славнозвісні його божевільні авто-перегони з 100-кілометровою швидкістю вулицями Москви та інших великих міст, що він їх влаштовує після своїх нічних бенкетів. Комендант його моторизованої охорони знає, що це визначає.

Коли Артем подає знак початку карколомного «спорту», його охоронники стримголов кидаються на свої мотоциклети і мчать вперед під ревіння алярмових сирен, замикаючи рух на всіх важливих перехрестях. Частина команди супроводжує машину самого Артема, щоб бути під рукою, коли він, слідуючи своїм примхам, збочує від наперед визначеного маршруту і шалені перегони перетворює на божевільну гру у kota і мишу зі своєю охроною.

Цілком виняткове становище Мікояна щодо міліції і МВД. Ця жахлива для всіх без винятку советських громадян установа робить усе, щоб уникнути сутички з цим «червоним соколом» і вчасно відійти з його шляху. Навіть сам їхній міністр остерегається будьчим зачепити Мікояна.

відкіля беруться мільйони у Мікояна? Крім частих сотисячних сталінських премій, за кожен нову конструкцію літака він одержує окремо величезні суми. Як інспектор червоного літунства, як шеф-конструктор і керівник йому підлеглих заво-

дів літаків він одержує незчисленні кошти. Підчас останніх виборів у березні цього року він ще став членом Верховної Ради СРСР. Завдяки великим неконтрольованим фондам, приватнеkonto Артема Мікояна росте щомісяця на мільйони. І тут нічого не шкодять його коштовні пристрасті: гарні жінки й кінські перегони. Він нерідко з'являється на московському гіподромі підчас перегонів і ставить високі суми на своїх любимців. Він переважно втрачає. Але виграє він чи втрачає, весела усмішка не сходить з його обличчя. Гроші йому байдужі.

Що ж до жінок, то Артем постійно заплутаний у новий скандал. Його афери стали анекдотами в Москві. Коли бачуть його з якоюсь жінкою, питають: хіба вона така гарна?

Це не все. Його пишні вілли та дачі, його колекція мистецьких скарбів славетні в Москві. Його ванні кімнати порівнюють з Фаруковими.

Здається, що у цієї людини лише одна турбота, як витратити найширше свої казкові багатства.

Тисячу рублів щогодини, навіть уночі

У Москві, в Берліні, Києві і Будапешті, у Владивостоку чи у Празі, усюди, де демонструються советські фільми, глядачі читають знов і знов: режисер Георгій Александров. І під тим трохи меншими літерами — народний артист Советського Союзу. Проте мало хто із глядачів щось знає про прибутки, приватне життя і багатства цього продуцента для советських мас.

Пропаганда в СРСР, поруч МВД і армії, основна опора диктатури. Ленін, ще в перші дні революції, звернув увагу на кінофільм, як досконалий інструмент пропаганди комунізму. З того часу в СРСР кіно і його віддані диктатурі діячі, наглядачі советських душ, стали предметом уваги й щедрот Кремля.

Александров заробляє суми, які важко собі уявити. С усіх фільмів, що він крутить, роблять пересічно 50 копій. У кожному кіно Союзу ці копії демонструються місяцями і щодня приносять йому щонайменше чотири тисячі карбованців. Крім величезних гонорарів за режисерську роботу, кладе Александров до кишені 5% з суми продажу всіх квитків на його фільми. До цього він одержує свою частину із прибутків, які приносить демонстрація його фільмів у Китаю та в державах-сателітах. Денний прибуток цього «народного» артиста дорівнює 20—25 тисяч рублів. Це становить пересічно тисячу рублів за годину, вдень і вночі!

Звичайно, ця людина, яка й сама не знає, які великі її багатства, вірно служить імперії. Крім своїх численних фільмів цей мільйонер «безклясового» суспільства часто виступає як пропагандист з промовами на партійних і заводських мітингах.

У своєму приватному житті Александров має до послуг все, на що тільки забажає. У Москві він має три мешкання: елегантний будинок з усім західним комфортом поблизу фільмового ательє, віллу в районі мистців на Боровичах і дачу на Підмосков'ю. Над Чорним морем посідає він прекрасну віллу і люксову яхту, яка була побудована за його бажанням на корабельні в Миколаєві. Крім цього, він має для себе спеціальний чотиримоторний літак, який чекає на його розпорядження кожної хвилини.

Але, коли червоні мільйонери виступають перед громадськістю, вони пильно дотримуються неписаного закону: не провокувати просту советську людину. Як правило, вони не виставляють на показ своєї розкоші, а навпаки тримаються дуже скромно. Проте у своїх колах нічим себе не обмежують. Прийняття у Александрова порівнюють із прийняттями східних князів. Його приятелі знають, що він любить пізно вночі з'являтися у відомих московських циганських барах і тоді зі справжньою щедрістю частує всіх, хто присутній. Гроші для нього не грають жодної ролі.

Ноги ковзаняра — зброя Кремля

Кожного разу, коли голови советських проміненнів котяться підчас нової хвилі чистки і всі советські люди тремтять, паніка охоплює й мільйонерів червоної імперії. Проте ці грізні часи вони, за малими винятками як наприклад особистий лікар Сталіна проф. Плетнев, досі щасливо переживали. Підчас затишної боротьби за владу після смерті Сталіна валилися найвищі функціонери, а навіть цілі уряди окремих советських республік, мільйонери залишались не зачеплені. Дійсність, якій вони завдячують своє існування і свої мільйони, рятує їх від загибелі та ліквідації їхніх багатств: вони потрібні: Мікоян буде мисливці МІГ, магнат фільму Александров панує над настроями советських мас, спортсмен Шілков показує західним спортсменам, що таке ковзани. Уже Сталін підносив їх, а Маленков — тим паче.

... Січень, 1954 рік. Маруяма-коло, кращий і найбільший льодовий стадіон Японії заповнений учерть. Стримуючи подих стежать глядачі усіх спортивних націй світу за вирішальною боротьбою на льодовому полі. Напружено чекають японці, як їхня еліта виглядатиме у змаганні на першість світу поруч славетних норвежців Ялмара Андерсена та Івара Мартінсена, шведа Еріксена.

«На старті Борис Шілков, Советський Союз!» — проголошують гучномовці.

У чорному костюмі, стрункий, сильний і сконцентрований Шілков летить вперед... Затишся боротьба за сантиметр з норвежцем Андерсеном. Після 5 тисяч метрів Шілков переможно розриває стрічку фініша. Його оточують репортери світової преси, фільму й телевізії, росіяни виносять його із стадіона на «золотому кріслі». Японці засипають його квітами... Величезна китиця червоних рож і на червоній стрічці надпис: «Славному героєві непереможного СРСР від Комітету Японсько-Советської Дружби».

Тиждень пізніше — Давос. Шілков знов на старті, у бігу на 10 тисяч метрів він знов залишає позаду себе норвежців і шведів, які тепер самі тріумфально виносять російського переможця.

І знов Москва. Світовий майстер спорту знов перетворюється на пропагандиста. Він виступає на численних мітингах і зборах перед тисячами слухачів. У виступах по радіо він, сам мільйонер, оспівує чудесну советську країну і лає гнилих імперіалістів за межами московської імперії. Він оповідає про свої досягнення та описує злидні, що

Продовження на стор. 29.

МЕСНИКИ

Бий ворога, не мружачись.
Усім життям напружачись...

Максим Рильський

Вони полягли в могилу зі зброєю в руках
І поклали мечі під голови.

Джек Лондон

ОЛ. ГАЙ-ГОЛОВКО

У сільрадській залі були заповнені всі лавки. Кому бракло місця, той сидів на землі. За кілька кроків перед лавами стояв довгий стіл. На ньому попихувала гасова лампа. Світло від неї ледве доходило до двох передніх лав. Далі була похмура темрява. З цієї темряви люди світили очима, немов роз'юшені вовки.

Чекали...

Нарешті відчинилися двері. З президіальної кімнати вийшов скуцьорблений і, здавалося, ще менший на зріст голова сільради Синенко. За ним показався секретар сільради Півень, довгий і блідий, як примара. Обидва зупинилися біля столу під стіною й завмерли. Далі з'явилися три сільські партійці, надуті й сердиті. Неначе дуки розсілися на крайніх стільцях і з-під лоба зиркнули на залю. За ними вийшли четверо у військовій уніформі — співпрацівники районного відділу Емведе. У першого — начальника Вавілова, — лисого з сірим обличчям, погойдувалася на стегні копія німецького великокалібрового револьвера. Три інші несли по фінці.

Емведисти похмуро сіли посередині за столом. Сиділи мовчки, клацаючи для остраху автоматами. Вавілов барабанив пальцем по столі.

«Гей, ви!» обізвався він, не зводячи голови. «У вашому селі заховалися три фашисти...»

«Це ті», сказав задихаючись Синенко, «що в селах розстрілюють партійців і вповноважених Емведе».

«Зачини хавку!» вишкірився до нього Вавілов. «Я питаю у громади. Чи ви про них щось знаєте?»

«Знаємо!»

«Звичайно!»

«Як же не знати?» сказав сивобородий дід, що сидів на передній лаві. «Аджеж весь вечір виголошував репродуктор про Микиту Горбая з Чорної Греблі, Свирида Цимбала з Тернівки й Семена Забашту з Ташлика. Але ми їх увіч не бачили.»

«Не хитруй, старий ідоле! Їхні сліди на снігу привели до вашого села. Вони тут. Де вони?»

Кілька голосів з притиском з-за стола:

«Де вони?»

«Розкривайте пащечки!»

«Ануж!»

«Рятуйте нас, добрі люди!» почувся Синенків глухий стогін, як з-під землі.

Вавілов з холодним виглядом повернув ліворуч голову.

«Товаришу Матвійчук», наказав він до місцевого комуніста. «Заткай цьому йолопові голосника!» «Єсть, товаришу начальник!»

Дебелий Матвійчук поволі підвівся і здоровенним кулаком улупив Синенкові під ніс. За столом усі голосно засміялися. Коли Синенко обтирався, Вавілов спокійно вів далі:

«Мовчите? Гаразд. Хто відкриє сховище, — дістане премію. Тисячу карбованців. Відразу.» Він витягнув з бокової кишені у френчі пачку банкнотів і лягнув нею по столі. «Н-ну!»

У залі загуло кілька похмурих голосів:

«Не знаємо!»

«Звідки нам знати!»

«Це люди нетутешні!»

«Ми за ними не полюємо!»

«Правду кажуть люди», сказав сивобородий дід. «Ми ніколи їх не знали й у сні не видали.»

Вавілов поволі підвівся, обтягнув френча і скрадливо, як гієна, подався до передньої лави. «Котись сюди, Синенко, і ти, Півне! Кур'ером!»

Обидва ні живі, ні мертві попленталися до нього. Вавілов сказав їм стати у протилежних кінцях лави.

«Говори, старий ідоле, де фашисти?»

«Я вже сказав», сердито промовив дід і вперся ногами в землю, аж зарипіли підшви.

«Ні чорта ти не сказав — Але скажеш! Прочисть, Синенко, йому кеглу!»

«Я?»

«Не дідько ж лисий! Живо, бо виллю тобі холодець з голови!»

«Дай йому по морді!» сказав довгоносий емведист з чорними пукатими очима.

Партійці від злоти зайорзалися.

«То ти не слухаєш влади?» засичав до Синенка Матвійчук.

Вавілов витягнув з кобури револьвера й натиснув ним Синенкові в потилицю.

«Бий!» промовив сивобородий дід. «Мені нічого не станеться, а ти лишишся без голови.»

Синенко благально глянув на діда й ударив його по обличчі. За столом знову всі зареготали. Дід глумливо повів по емведистах очима.

«Мазни його міцніше!» вигукнув низьколобий емведист з розвихреною чуприною.

«Бий!» загарчав горловим голосом його косоокий приятель.

Партійці, підвівшись, настовбурчилися і стиснули кулаки.

«Та це ж контра, товаришу Вавілов!»

«Дайте його сюди!»

«Ми усвідомимо його!»

«Сідайте, сідайте, товариші!» сказав Вавілов штрикнувши револьвером Синенкові під ребра.

Синенко здригнув усім тілом і поволі осунувся на землю.

«А-аа!» протяжно залунало в залі.

«Кому там не подобалося?!» крикнув Вавілов. «Виходь! Нема охочих? То йдемо далі». Він спрямував указівного пальця на вусатого чоловіка, що сидів напроти Півня. «Що скажеш ти?»

«Нічого.»

«Нічого?»

«Авжеж.»

«То вмий, Півне, йому пику, тарганові! Чи ти спиш, довгоногий ідіоте?»

Вавілов, не поспішаючи, підійшов до нього й з усієї сили штовхнув його на вусатого. Півень, утративши рівновагу, із стогном упав між людей на другу лаву. У залі почулися обурливі крики.

«Кому там не сидиться?» спитав Вавілов й вистрілював понад людьми.

«О-оой!» залементували жінки й дітвора.

«Удруге стрілятиму в голови! Товариші комуністи! Поставте цих калік на місця і, якщо треба, то приведіть їх до притомности.»

«Єсть, товаришу Вавілов, поставити їх на місця!»

Партійці заподадливо підхопили Синенка та Півня і стусанами поставили обох під стіною на ноги.

«Ха-ха-ха!» залилися сміхом емведисти.

Вавілов вів свій допит далі:

«Може скажеш щось ти? А може ти?»

Він бив кожного по обличчі, поки не закінчився ряд. Поставши якийсь час мовчки, засунув револьвера в кобуру й сів на своє місце. Закурив і глянув на годинника.

«Мовчанням не врятуєтесь», сказав він презирливо, «бо фашисти в вашому селі. За годину прибуде сюди загін спеціальних військ із собаками. І фашисти знайдуться! А поки суд і діло, — ми трохи прочистимо вас. Між вами, чорт заберай, знайдеться хоч одна порядна людина. Товаришу Шапіро, перший десяток під стінку!»

Емведист з пукатими очима вийняв з кишені бльокнота.

«Ялисей Гуня!» викрикнув він гаркаво.

Його зупинили голоси в залі:

«Діда Ялисея?»

«Під стінку?»

«Люди, не даймо!»

«Товариші автоматчики!» флегматично сказав Вавілов. «Якщо хтось писне, — стріляйте в залю!»

«Єсть стріляти в залю!» відрапортували обидва — скуластий з розкосими очима й низьколобий. Підняли фінки й поставили сторча на колінах.

ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ

«За незалежність України» — під цим гаслом відбулася 27 червня ц. р. у Торонто багатотисячна загально-українська демонстрація на знак протесту проти комедії святкування 300-ліття Переяславського договору, що ним червоні росіяни намагаються обдурити світ, ніби то Україна добровільно з'єдналася з Росією 300 років тому.

Українці Торонто, як українці у всьому вільному світі протестували проти фальшування історії і проти трагічної теперішньої дійсності взаємовідносин поневоленої України й імперіалістичної Москви. Похід вулицями міста закінчився великим мітингом у Квінс Парк, де виступали з промовами проф. І. Вовчук та від канадійців міністр еміграції м-р Гаррис і представники багатьох братніх поневолених народів. На фото: Голова колони маніфестантів на вулицях міста Торонто. Фото М. Сахно.

«Ялисей Гуня!» викликав удруге Шапіро.

«Далі!» сказав Вавілов.

«Іван Грудина! Ганна Шевчук! Марко Савицький!»

«Давай, давай!»

«Пилип Дубчак! Петро Синиця! Гафія Самопас!»

«Далі!»

«Антін Нехода! Трохим Будяк! Лука Петренко!»

«Під стінку!» скомандував Вавілов.

Ніхто не виходив.

«Вони чекають на спеціальне запрошення!» з отрутливою в'їдливістю сказав Шапіро.

За столом вибухнув задущливий регіт.

«Ми зараз їх запросимо!» промовив Вавілов. «Товариші комуністи, запросіть-но їх будь ласка!»

«Не турбуйтеся! Ми запросимо самі!» залунав у залі крізь сміх голос, і три хлопці в кожухах виступили з автоматами наперед. Один став з одного боку, другий — з другого, а третій найвищий і найкремезніший — посередині, напроти стола. Емведисти хотіли вхопитися за автомати, але побачивши спрямовані на стіл три цівки, опустили руки.

«Гаразд!» промовив найкремезніший. «Виставу продовжуємо. Оголошую участь нових дійових осіб: Свирид Цимбал з Тернівки, Семен Забашта з Таш-

лика та ваш покірний слуга — Микита Горбай з Чорної Греблі.

«Та це ж месники!» загреміло в залі.

Хтось із радості на повні груди зареготав, а якась жінка з глибокого розчулення залементувала. Їх заглушили дуже голоси:

«Оце так новина!»

«Де ж ви тут узялися?»

«Ну й хлопці!»

«Сидять собі тихо між нами і приглядаються!»

Горбай із сарказмом засміявся.

«Надивилися, як порядкує робітничо-селянська влада, і показалися.»

«Ну й добре, що показалися», сказала крізь сльози якась жінка.

«От і маєте їх», звернувся дід Гуня до емведистів. «Беріть собі!»

У залі покотився сміх. Горбай сказав Синенкові й Півневі відійти в залю, і після цього роззброїв емведистів.

«Увага!» крикнув він, засуваючи собі за пасок Вавілового револьвера. «Ми маємо мало часу, а роботи — доволі. Товаришу Вавілов, вибачся перед людьми, яких ти дубасив по обличчі!»

«Котися, товаришу! Кур'ером!» кинув з іронією Забашта.

«Та чи ти спиш?» сказав Горбай. «Товаришу Шапіро, розбуди його!»

Шапіро схопився й ляснув Вавілова по обличчі.

«Нехай поправить йому наша комуна!» вигукнуло кілька голосів у залі.

«Погладьте його, комуністи!» наказав Горбай. «Матвійчук, починай!»

«Цій сволочі можна!» схопився Матвійчук.

Усі три дали Вавілову по ляпасові. У залі розляглося від сміху.

«Тепер подякуй своїм товаришам за перекуску!» промовив до Вавілова Горбай.

«Не ламайся, як гімназистка!» гукнув Цимбал.

Вавілов, укриваючись плямами, подякував.

«Молодець! Ййжебо, молодець, товаришу Вавілов!» сказав Горбай. «А тепер уклонися тим, кого фізично зневажив. Ти знову заснув?»

«Ладно,» сказав він і криво посміхнувся. «Ви дорого за це заплатите!»

«Гіршого не буде! Давай, давай!»

Вавілов зів'яло підвівся й кілька разів уклонився. Горбай витягнув револьвера.

«Ставай під стіною й кажи: Я, товариш Вавілов, прийшов сюди з Московщини. . .»

Вавілов мовчав.

«Гей, комуністи!» крикнув Горбай. «Розв'яжіть йому язика!»

«Я, товариш Вавілов, прийшов сюди з Московщини. . .» процідив крізь зуби Вавілов.

Микита Горбай вів далі: «. . . щоб наїстися цієї землі, що її скропили слізьми й полили кров'ю тутешні господарі.»

Вавілов повторив.

«Рано чи пізно так буде тут кожному москалеві!»

Вавілов закінчив останні слова з такою люттю, що в нього на скронях понадувалися жили. Горбай вистрелив з револьвера йому в голову.

«Амінь!» сказав він.

За столом почулося ридання.

«Ой, Боже!» промовив хтось схлипуючи.

«Як тривога, то й до Бога», сказав крізь сміх дід Гуня.

«Ми не винні», видувив із себе Матвійчук. «Це емведисти вас мучили.»

«Подумайте, який святий?» накинувся на нього Шапіро. «Ах, ти ж собако! Ти сам пішов до партії, а мене до Емведе мобілізували.»

«Мобілізували?! Дайте мені його.»

«Тихо!» крикнув Горбай. «Усі ви птахи з одного гнізда!»

«Чого з ними панькатися!» сказав Цимбал.

«А й справді,» відповів Горбай. «Товаришу Шапіро!»

«Не вбивайте! Я казав Вавілову: навіщо ти береш мене на таку брудну роботу?»

«Ха-ха-ха!» загуло в залі.

«Ставай під стіною й говори: Я, товариш Шапіро, що допомагав москалеві душити господарів цієї землі, мушу з їхніх рук загинути. Рано чи пізно так буде кожному, що допомагатиме окупантам цей люд мордувати!»

Шапіро, захлинаючись, повторив і зарепетував:

«Рятуйте! Я піду з вами в повстанці!»

Счинився страшний регіт. Микита Горбай вистрілював у нього і спинився очима на емведистів з розкосими очима.

«Ти хто такий?»

Той утелюшився в Горбая й мовчав.

«Ну й мара!» сказав Забашта. «Якої лише холе-

«За незалежність України». Маніфестація в Торонто. На фото — підрозділи уніформованих українських пластунів. Фото М. Сахно.

ри не навіялося сюди, щоб нами порядкувати!»

«Чи ти монгол?» спитав Горбай у нього.

Той кивнув головою.

«То якого біса приплентався сюди з такої далечі? А як приплентався, то чому чесно не господарював поміж нашими людьми? Наші люди гостинні! А ти взяв автомата й пішов на них!»

«Мій іде додому,» сказав горловим голосом монгол.

«Дивись, який хитрун!» залунав якийсь голос.

«Йому аж сьогодні захотілося додому!» промовив Забашта. «Душу твою відпустимо, а ти залишишся тут.»

«Ну то говори!» сказав Горбай. «Я, монгол, що прибув сюди жити не чесним життям...»

«Та він і говорити по-нашому не вміє!» зауважив хтось з громади.

«Усі вони такі — ці зайди,» сказав Забашта. «Наш хліб їдять, а не знають, як по-нашому назвати.»

«То кінчай, Микито!» сказав Цимбал.

Горбай вистрілив.

«Тепер, здається,» сказав він, «лишилися свої». Із залі посипалися гнівні викрики:

«Які свої?»

«Яничари!»

«Братовбивці!»

«Що ж із вами робити?» звернувся до комуністів Горбай.

«Дайте їх нам!» заклекотіло в залі.

«Ні!» відповів Горбай. «Нехай покутують у муках на тім світі. Гей, ставайте під стіною!»

Усі конвульсійно схопилися, а потім один за одним сіли й у чеканні затаїли подихи.

«Під стіну!» скомандували разом три хлопці й поволі почали до них підходити.

Ті схопилися й позадкували.

«Ой, братіки, не вбивайте!»

Із залі посипалося:

«Страшна видюча смерть?!»

«Навіщо ж своїх засиляли в тюрми, на Сибір, мордували?»

«Своїм людям були скаженими собаками!»

«То собакам собака смерть!»

А ті лементували, аж рипіло у грудях:

«Змилютеся! Ми все життя працюватимемо для вас!»

А з залі:

«Не буде з чорта янгола!»

«Із ваших рук тече невинна кров!»

«Убийте їх!»

«Увага, громадяни!» втихомирив Горбай розлючені людські пристрасті і звернувся до комуністів: «Голос народу — наш закон! Тому залишіть по собі для інших заповіт: Ми, перевертні, що продалися москалеві і з ним катували своїх братів, мусимо від них умерти. Рано чи пізно так буде кожному, хто піде нашою дорогою.»

Емведист і комуністи Горбаєві слова повторили. Горбай націлився на них із автомата.

«Стій!» спинив його Цимбал. «Цим усі разом випишемо путівку!»

«Певно, що так!» сказав Забашта.

«Авжеж, хлопці!» згодився Горбай. «Щоб на нас не нарікали!»

Три хлопці в кожухах спрямували автомати. Від страшного гуркоту задрожали стіни й погасла лампа. У залі було повно диму.

«Відчиніть двері!» залунало кілька голосів.

Хтось відчинив двері. Знадвору вдарило гостре зимове повітря. На столі спалахнуло світло. Горбай показав на трупів.

«Щодо цих, — то ми їх упіймали, привели сюди й тут самі розправилися з ними. Розумієте?»

«Атож!» крикнула юрба.

Горбай глянув на Синсіка.

«Зачиняйте, дядьку, збори й усі поспішайте додому!»

«А ви ж як?» запитали люди.

«Ми лишаємося тут. За кілька хвилин сюди прибудуть чекісти, і ми вже не встигнемо вийти з села.»

Синенко випростався й цілком серйозно сказав до громадян:

«У таксу разі збори вважаю зачиненими!»

Вінніпег, Канада. 16. IV. 1954

Залишайся молодим!

Юність це не відтинок життя — вона стан духа; вона — порив волі, буяння фантазії, сила почуттів, перемога мужності над боягузством, тріумф духа пригодництва над лінощами. Це не старість, коли людина має поза собою певну кількість років; людина старіється лише тоді, коли вона прощається з своїми ідеалами. З бігом років морщиться шкіра, але коли людина зрікається своїх захоплень — морщиться душа. Турботи, сумніви, втрата довір'я до себе, страх і безнадійність, — це вони довгими роками хилять голову до землі й принижують незламний дух.

Чи то у сімдесят, чи в сімнадцять серце кожної людини сповнює потяг до прекрасного, піднесений подив при спогляданні безмежного зоряного неба і відвічні думки про безстрашне дерзання і ненаситне чекання прийдешнього дня нестримної радості і життєвої бадьорости.

Ти є такий молодий, як твоя впевненість, такий старий як твої сумніви. Такий молодий як твоя віра в себе, такий старий як твій страх. Такий молодий як твої надії і такий старий як твоя понурість.

Так довго як твое серце хвилюють краса, радість, сміливість, велич, могутність людини і все-світу, так довго ти молодий.

Лише коли крила спадають вниз і твое серце покривається попелом песимізму, льодом цинізму, тоді справді ти став старий.

В. М.

Елегантність з подвійним наслідком

Щоб посилити вербування команди жіночого корпусу Бритійської армії доручили видатному лондонському твсрцеві мод Норманові Гартнел спроектувати нову елегантну уніформу. Гартнел справді опрацював дуже

елегантній жіночий однострій у пляшково-зеленому тоні. Успіх цієї уніформи одразу виявився. 3500 жінок і дівчат вступили до цього корпусу за минулий рік. Але радість командування була далеко не цілковитою.

Саме, понад 1300 дівчат залишили службу корпусу, щоб поміняти елегантну військову уніформу на весільний одяг. Попередніх років, за старою уніформою службу залишали лише кілька сот дівчат.

Чайковський, Україна і опера „Мазепа“

Леонід Полтава, Париж

Композитор Петро Ілліч Чайковський—відомий у цілому світі. Він — автор неперевершених у російській і слов'янській музиці багатьох творів, а особливо опер («Пікова дама», «Орлеанська діва», «Мазепа», «Євгеній Онєгін»). Широковідомі і популярні його геніальний балет «Спляча красуня», 5-та симфонія «Манфред», «Італійське капріччіо», симфонічні поеми «Ромео і Джульєтта» та «Франческа да Ріміні».

П. Чайковський посідає особливе місце в російській музиці: багато його творів тематично нічого спільного із Росією не мають, у більшості його творів музика — не російського характеру. П. І. Чайковський — довгий час перебував у Європі, за межами Росії; багато часу провів на Україні, в Німеччині та інших країнах; імовірно, найбільшу роль відігравав той факт, що П. Чайковський — не російського походження: він народився 7 травня 1840 року у місті Воткинську, в родині уральського козака.

Росія із ганебного почуття менш-вартості боїться визнати, що діячі її культури вчилися в інших народів. Особливо неприємне Москві нагадування, що три четверти діячів російської культури — по-національності не росіяни, а сини інших народів, які з різних причин опинилися в Росії і творили її культуру. Згадати хоча б перших учених дяків із Києво-Могилянської Академії, які принесли в Москву книжку і «книжні науки»; чи першого друкаря І. Федорова — білоруса; чи славетного маляра Рєпіна — українця, як і геніального композитора Глінку... Що вже говорити про Гоголя!

Композитор Чайковський став великим саме завдяки широкому використанню музичної культури неросійських народів і що теми для своїх творів він брав переважно не з російського життя чи історії. Особливо ж уперто замовчують росіяни, що Чайковський взяв надзвичайно багато ук-

раїнських мелодій, при чому, не лише до опер на українські теми, а й до багатьох інших симфонічних та камерних творів.

Вперше на Україні побував Чайковський на 24-му році життя. Тоді, влітку 1864 року, він прибув у село Тростянець, на Сумщині, в маєток поміщика Голіцина. Ті відвідини багато дали молодому композиторові. Українські пісні, які він залюбки щовечора слухав, та розкішна природа зачарували його назавжди.

Повернувшись у Москву, Чайковський згодом зійшовся із композиторами так званої «Великої групи» (Мусоргський, Кюї, Балакирев та інші), висловлюючи вслід за композиторами цієї групи думку, що національна музика має рости із народної пісні. Та, не довго вабила Чайковського російська народна пісня і він щодалі то більше звертався до музичної скарбниці інших народів, зокрема українського. Він не пропускає жодної нагоди, щоб ще і ще раз прийти до своєї сестри Ольги, яка постійно перебувала у Кам'янці. В одному із листів він писав: «Мене в Кам'янку дуже тягне, і я полетів би туди зараз, якби було можливо»... Протягом кількох років Чайковський використовував літню відпустку на Україні — то в Кам'янці, то в Браїлові, то в селі Низи, на Сумщині. В листі із України, датованім 9 травня 1879 року, композитор пише: «Слухав лірні пісні сліпих. Цікаво, що всі сліпі співці співають один і той же вічний приспів з однаковою мелодією. Я частково використав цей наспів у першій частині мого фортепіанного концерту». Закінчення цього концерту для фортепіано — наскрізь українське, воно написане на основі веснянки «Вийди, вийди, Іванку, заспівай нам веснянку».

Уселі Низи Чайковський обдумував і робив перші записи до світової слави 2-ї симфонії. Працю над цим твором було розпочато ще в Москві. В основі симфонії мала бути російсь-

ка народна музика, зокрема мотиви із пісень «Вниз по матушкє, по Волгє», «Пряді, моя пряха» тощо. Та на композитора настільки вплинула українська народна пісня, що в Низах він вирішує включити в 2-гу симфонію побільше українських мелодій. І справді — три чверти музики 2-ї симфонії має виразно український характер, а мелодії «Журавля», «Ой, устану я в понеділок», «Над річкою-бережком» перенесені в симфонію цілковито без змін. Згодом Чайковський писав до свого брата: «...Вона (2-га симфонія, — Л.П.) мала великий успіх і особливо «Журавель» дістав найбільш похвальних відгуків. Честь цього успіху не приписую собі, а старому кухареві Давидових, Петру Герасимовичу, справжньому композитору цього твору, який — коли я писав і награв «Журавля», весь час підходив до мене і наспівував: «Таки, таки дїблє, таки, таки щиплє»...

П. Чайковського привабили багатоголосий, поліфонічний склад і надзвичайне музичне багатство наших народних пісень, що є своєрідними літописами нашої історії і нашого сучасного. То величний епос, то м'який гумор, то сум, раптово перериваний вибухом дзвінкої радості... — чутливий мистець не міг повз таку пісню мовчки спокійно пройти! І ось у Другім та Третім квартетах — широко він використовує українські народні пісенні мотиви. Те ж саме і в 4-тій Симфонії, а вже в опері «Черевички» (друга редакція цієї опери — «Коваль Вакула») композитор майже цілковито зрікся російської народної пісні та музики на користь українській.

Я більше люблю ходити пішки серед полів — багато пісень та й музику чую, — писав П. Чайковський із України в Москву, — то десь у вишні заливается птах, то співають за роботою дівчата, і ніхто мені не заважає слухати й ловити звуки»... У селі Низи за півтора місяці композитор написав оперу «Коваль Вакула» (1874 рік). На конкурсі дирекції Росій-

ського музичного товариства Чайковський здобув перше місце. Українська фантастика, гумор, сум... — все передане композитором музично-вокальною мовою на основі нашої народної пісні та музики. Це справді подивугідне вникнення в чужу культуру! Те ж саме можна сказати і про наступну оперу Чайковського на українську тему — «Черевички», в якій увертюра — наскрізь українська і не легко повірити, що її писав композитор-чужинець.

Після 70-х років наступив у Росії чорний період реакції і панування російського шовінізму. Чайковський саме прибув із закордонної мандрівки. Але він не захотів їхати в Москву. В ті чорні дні він вибрав собі Україну: поселився у селі Майданове біля м. Клина. Там він пише кілька своїх знаменитих творів. Закінчивши оперу «Пікова дама», взимку 1890 року П. Чайковський приїхав у Київ. Особливо молодь столиці України зустріла відомого композитора з неприхованим ентузіазмом і любов'ю.

З листування Чайковського видно, що він ще до приїзду в Київ високо цінував працю українського композитора Миколи Лисенка. І ось на одному із концертів у Києві вони зустрілися. Чайковський з радістю прийняв запрошення М. Лисенка відвідати його вдома. Там наш великий композитор грав Чайковському свою оперу «Тарас Бульба». Відомо, що Чайковський — критик дуже суворий; це видно із його численних статей, публікованих у тогочасній поточній пресі. Але прослухавши «Тараса Бульбу», П. Чайковський висловився, що ця опера розпочинає собою сторінку в історії оперного мистецтва.

Ніколи Україна не забуде слів царського міністра Валуєва про неіснування української мови. І саме в той час шляхетний і гуманний європейський композитор П. І. Чайковський написав оперу на українську тему «Черевички», саме тоді створив романси на слова Тараса Шевченка «Садок вишневий коло хати» та «У городі коло броду». Другу Симфонію ще за життя Чайковського було названо Українською симфонією. Це саме П. Чайковський указав світові на те, що у світовій скарбниці музичної культури український народ має одно із перших місць.

Наше завдання — довести до свідомості світу, що, наприклад, у 2-ій Симфонії Чайковського немає і сліду російської музики, що більшість його творів нічого спільного із російською музикою тематично, а то й музично

не мають. **Треба знищити легенду про П. І. Чайковського, як великого російського композитора, бо виключно російським він ніколи не був.**

У 1873 році П. І. Чайковський написав оперу «Мазепа». Задумана вона була вслід за «Полтавою» С. Пушкіна. Та цього первісного задуму композитор не притримався, відкинувши взагалі образ самодержця Петра І. і вивівши центральний образ гетьмана Мазепи не як «оперного злодія» чи державного «зрадника», а як людину великого розуму, сильних почуттів і могутньої волі. Написане Буреніним лібретто Чайковський досить довільно переробив — і переробив на краще, бо досяг напруження драматичного, доведеного до крайніх меж.

У симфонічній картині опери «Мазепа», названій «Полтавським боєм», поруч із криком російських сурем — пробивається дзвін українських шабель і гуркіт шведської артилерії. Закінчилася битва поразкою України та Карла XII — і в симфонічній картині чуємо ноти суму і пригнічення. Відомо, що тодішня російська критика дуже неприхильно зустріла оперу «Мазепа»! Перший варіант фіналу, в якому мали лунаати переможні сурми армій Петра І-го, композитор відкинув і написав другу редакцію закінчення опери — коли на сцені ми бачимо збожеволілу з горя Марію і коли в саме серце влучають жалібні звуки труб...

У цій опері Чайковський надзвичайно широко використав українську народну пісню і музику. У сцені суперечки гетьмана Мазепи із Кочубеєм використано мотив «Пливе човен, води повен». Часто вириває мотив пісні «Гей, та не журба мене зсушила». В першій картині — чути мелодії українських обрядових пісень... Музичні фарби цієї опери особливо згушені: родинну трагедію Кочубеїв Чайковський перетворив у трагедію великого пляну — трагедію гетьмана Мазепи і України. Оперу не можна назвати історичною, бо окремі, змальовані в ній події — далекі від історичної дійсності. Однак, в ній відважно висловлено основне завдання України того часу: у 10-тій сцені 2-ї дії воно висловлене устами гетьмана України Івана Мазепи (всі цитати подано в моєму перекладі із російської — ЛІП):

Мазепа:

Давно замислили ми справу,
Тепер вона кипить у нас,
Надходить час борні і слави,

Великого змагання час.
— все більше й більше захоплюючись —

В неволі ганьблені, в неславі
Хилили довго ми глави
Або під наглядом Варшави,
Або під владою Москви.
Та як державі незалежній
Вкраїні бути вже пора:
То ж прапор вільности бентежний
Я підіймаю на Петра.
Усе готово. У розмовах
Зі мною двоє королів!..

Напружено-драматичний сюжет цієї опери, що була великим досягненням композитора. Музичний розвиток «Мазепи» заснований на різкому протиставленні різних по емоціях сцен. Так сцена у в'язниці замінюється ліричною сценою зустрічі Мазепи із Марією, або ж драматична зустріч Марії із матір'ю — величною народною...

Перша дія розпочинається сценою гостини гетьмана Мазепи у Кочубея. Та не гостювати приїхав гетьман! Доки відбуваються танці і співає прегарний хор дівчат, вже лунає голос закоханої у великого гетьмана доньки Кочубея — Марії:

Співати люблю вам, мої подружки,
Вам люблю розважатись... а мені
Одно лиш люблю: чути річ Мазепи,
Обличчя горде споглядати!..

Із-за куців виходить Андрій, близький до двору генерального писаря Кочубея. Він таємно підкрадається до Марії, щоб ще раз висловити їй свою велику й віддану любов. Та Марія не може його покохати, серце її належить старому Мазепі. Вона називає пригніченого горем Андрія своїм братом... А тим часом двері на галерію дому відчиняються і входять Мазепа, Кочубей із своєю дружиною Любою, гості, співаки, сердюки, музики і слуги. Вголос дякує Мазепа:

Ну, справді ти, Василю, вшанував
Мене старого... Так-таки на славу!

То ж дякую, і дякую від серця!..
Хор, по знаку господаря, славить гостя:

Нашому гетьману
Довге життя, многая літа!
Слава на довгі дні!
Рідна Вкраїна йому воздає
Славу навіки!

І зненацька щось стається, важливе і болюче. Мазепа має щось таємно сказати Кочубеєві, фактично сказати про те, чого приїхав.

Кочубей:

Розмова, гетьмане, з тобою —
Це честь і радість — говори!

— удвох ідуть вглиб саду, а коли повертаються, тоді —

Ні, гетьмане, це жарти,
Я не вірю!

Але довелося повірити Кочубеєві! Його молода улюблена донька Марія кидає батьків, не зважає на батьківську волю, йде з Мазепою, сивим і енергійним, мудрим і владним — гетьманом України. Відтепер Кочубей із Іскрою і Мазепа — вічні вороги. Оточення Кочубея називає Мазепу і його оточення «проклятими москалями». Та одночасно хор сердюків попереджує:

Він гетьман, владар України.
Грізний у силі своїй
Вас він розтопче у порох.
З юнкою, видно, давно він зійшовся,
Наш могутній, грізний, гордий
гетьман!

Мазепа владним голосом говорить Кочубеєві:

Безумче, ти забув, хто я!
Кого наваживсь турбувати!..
Отямсь, а то примушу я
Мої накази шанувати!

А потім змінює суворий тон володаря на насмішливий:

Кочубей!..
Розгнівався я надаремно...
Чи з вівцею гожий бій для лева?..
— зі стриманою злобою —
Лиш кивну — за мить єдину
І тебе як не було з прислужниками
твоїми!

Гетьман стріляє з пістоля вгору — і група сердюків з'являється з усіх сторін несподівано, оточуючи присутніх. Мазепа прохає люблену Марію самій вибрати: він чи батько? І Марія вибирає Мазепу.

У другій картині першої дії зображено змову Кочубея та Іскри: вони готують донос російському цареві Петрові І-му на гетьмана Мазепу, мовляв, «він хоче передатись шведом»... До царя посилають Андрія. Він із радістю йде на це, адже він зможе позбутися великого суперника в своїй любові до Марії! Ні, помиляється і Андрій, і батьки Марії! Великою любов'ю зв'язані їх дитина і гетьман. Кочубей сподівається, що Петро закатує Мазепу. Він, між іншим, співає: «В катів московських у руках, в крові...» Це речення в советській редакції опери «Мазепа» викинено і замінено його фразою «Предатель, ждет тебя ответ»... («Оперные либретто», Мазепа, Москва, 1953). У партитурі П. І. Чайковського, в оригіналі — «В руках московских палачей»... Мос-

ква ще раз зневажила Чайковського, називаючи, однак, його виключно своїм...

Друга дія розпочинається похмурою сценою у в'язниці. Але в ній не Мазепа, а Кочубей із Іскрою! Від імени гетьмана Орлик вимагає в ув'язнених вказати місце, де заховані... скарби. Це натягнене місце в опері, бо Мазепа, звичайно, золота не потребував, маючи його досить. Гетьман потребував тільки повної суворості таємниці для виконання свого великого народного плану — відриву України від ненависної Росії і створення Української самостійної держави. На перешкоді стали необачні Кочубей та Іскра. Їх завтра мають скарпати.

У наступній картині — сцена зустрічі гетьмана із Марією. Вона помітила якусь замкненість Мазепа. Чому він змінився? Що сталося? Марія ще не знає, що її батько вже у в'язниці і приречений на смерть.

Марія:

Що сталося, скажи, з тобою?

Про все, про все розповідай!

— **Мазепа, оглянувшись навколо, вирішує розповісти свої задуми.**

Вгорі вже було наведено цю знамениту оповідь гетьмана про те, що Україні прийшов час стати самостійною державою. Марія вражена величчям пляном її коханого. З якою радістю вигукує вона про те, що Мазепа буде володарем самостійної України! Ще палкіше вона кохає Мазепу — і як людину, і як державного мужа її країни.

Та ось нещасна мати Марії — Любов — прокрадається в двір гетьмана і попереджає доньку, благає її виручити батька, адже його ось-ось скарають на горло! Нічого про те не знаючи, Марія мало не божеволіє з горя. Разом із матір'ю кидається вона бігти туди, де має відбутися кара!

П'ята картина 2-ї дії — масова сцена. На полі — натовп, що прийшов дивитися на страту. П'яний козак, здається, єдиний не поділяє загального неспокою і тривожного настрою. Він наспівує:

Гей, гей, чумандра,
Чумандриха молода!
Лиш бровою повела —
Хлопця з розуму звела.
Гей, гей, чумандра,
Чумандриха молода!..

Хор закликає його припинити пісню, але даремно. На обвинувачення, що

він нехрист — татарин або турок, козак відповідає:

Ех, кумоньки,
Завіщо ця напасть:
Не турок, не татарин я —
Козак я вільний...

Гомін проходить у натовпі. Розпочинається страта. Запізно прибігають Марія із матір'ю! Вони застають тільки гуркіт бою барабанів і вигук хору: «Пробач їм, Господи!» — ніхто із народу не знав ще про справжню причину страти Кочубея та Іскри. У великій таємниці тримав справу гетьман.

Третя дія розпочинається відомою Симфонічною картиною «Полтавський бій». Тут Чайковський цілковито в музиці переходить від особистої трагедії по лінії Кочубей — Мазепа до великої трагедії народу. Відчиняється заслона і перед нами постає напівзруйнована садиба Кочубея. Через сцену пробігають кілька шведських вояків. Чути постріли, московська армія наступає. З'являється Андрій, все ще одержимий любов'ю до Марії.

Андрій:

В кривавій битві,
На полі чести
Шукав я всюди
Тебе, Мазепа,
Шукав тебе!
О, коли б тільки
Тебе зустрів я,
Клянусь на шаблі —
Лежав би прахом
Ти вже в землі!..

Ось я прийшов відвідати місця,
Де я з Марією з дитинства
І мрії, й радість розділяв,
Де я любив, де сльози лив
За нею, пташкою моєю,
І за утраченим за щастям...

Ховаючись за кущами, підслуховує Андрій розмову Орлика із Мазепою.

Мазепа:

Стій, Орлик, відпочити час.
Гонитва слід наш загубила.
Спочинемо...

Орлик:

Спочинемо, пане гетьман!
— злізають із коней, Орлик виводить їх —

Мазепа:

Він гетьманом зове мене...
Не гетьман я тепер... втікач
Бездомний, і людьми проклятий
зрадник
Отак за день — я знищений навік

Закінчення на ст. 21

Геніяльний майстер

Мікель-Анджельо ді Льодовіко ді Леонардо ді Буонаротті Сімоні народився 6 березня 1475 року. Маленьке мальовниче містечко Капрезе, що загубилось серед гір Тоскани, було місцем, де він уперше побачив світ. Там його батько, спадкосмець шляхетного фльорентійського роду був по-достою (міським управителем). Внедовзі по народженні сина він переїхав з родиною на таку саму посаду до Кьюзі, а пізніше повернувся до рідної Фльоренції, де став митним управителем.

Юний Мікель-Анджельо вчиться в початковій латинській школі і рано виявляє велику любов до мистецтва.

Знайомство з підлітком Франческо Граначі, учнем славного маляра Доменіко Гірляндайо, його захоплені оповідання про свою творчу працю ще більш підсилюють мистецькі зацікавлення Мікель-Анджеля й у квітні 1488 року він сам стає учнем майстерні Гірляндайо.

Скоро трапляється й нагода глибше зазнайомитися з творами мистецтва. Мікель-Анджельо вивчає пам'ятники античного різьбярства в саду Медічі, на майдані Святого Марка, і захоплений скульптурою сам починає творити.

Безперечний талант 15-літнього юнака привертає увагу Льоренцо Медічі. Він бере Мікель-Анджеля до себе і виховує його поруч зі своїми синами. Два роки Мікель-Анджельо перебуває в розкішних палатах Медічі. Знайомство з багатими мистецькими колекціями Медічі, зокрема з античними пам'ятниками, виробляють у нього власний мистецький смак. Від витончено-вишуканого мистецтва його фльорентійських сучасників Боттічеллі, Філіппіно Ліппі, П'єро ді Козімо, що продовжували староготичні традиції, він переходить до монументалізму, славними представниками якого були Джіотто й Мозаччіо.

Мікель-Анджельо сам береться за різьбу скульптора. Основані на вив-

«Створення людини», фрески Мікель Анджельо у Сикстинській капелі.

ченні натури і виконані за античними зразками його перші різьбярські твори сповнені непередаваної краси. Кожний з них — голова Фавна, що сміється, барельєф, що зображує битву Геркулеса з кентаврами, Мадонна — насичені духом клясики.

Влітку 1495 року у Фльоренції, Мікель-Анджельо працює над статуєю Святого Іоанна й скульптурою сплячого Купідона. Цей останній твір він продає в Рим кардиналові Ріаріо, знаному меценатові і прихильникові мистецтва. Кардинал запрошує різьбярю до себе і в червні 1496 року Мікель-Анджельо прибуває до Риму. Серед його праць часів першого побуту в Вічному Місті особливими мистецькими якостями відзначається скульптура п'яного Вакха (1497—1498 р.)

В 1498—1501 році Мікель-Анджельо виконує свій геніяльний твір — «Пієта». Постаць Богоматері, Яка тримає на колінах тіло померлого Христа, з вражаючою силою втілює материнсь-

ку скорботу. Всій композиції подано нове, повне трагізму й глибокого почуття психологічне тлумачення.

Від 1501 року Мікель-Анджельо знову у Фльоренції. Даючи простір своїм натуралістичним прагненням, він проте не фотографічно копіює природу і людей, але доволіно трактує їх форми, щоб якнайповніше передати образи й висловити свої ідеї. Цим він започатковує другий період своєї творчості.

Першою працею цього періоду стає кольосальна мармурова постаць Давіда, над якою мистець наполегливо працював від серпня 1501 року до квітня 1504 року. З-під різця Мікель-Анджеля біблійний герой вийшов у вигляді звитязного юнака. Відвага, рішучість, безкомпромісовість, позначені внутрішньою незламністю й духовою силою, могутній рельєф тіла, виразне обличчя, мужність постави, пластичний контур цілої постаті уособлюють героїзм і незалежність та

весь твір є немов втіленням ідеї республіканської свободи, палким прихильником якої ціле життя був геніальний майстер.

У 1504 році на конкурсному змаганні з Леонардо да Вінчі на краший образ для оздоблення залі в палаці Векіо він виконує ескіз фрески «Напад пізанського війська на фльорентійських вояків під час їх купелі», розташовуючи в напруженій динамічній композиції повних енергії і життя персонажів. Знамените виявлення форм тіл героїв зробило цей образ зразком, як треба малювати людську натуру.

Слава Мікель-Анджеля зростає. В березні 1505 року він одержує від папи Юлія II запрошення до Риму для будівництва власного надгробного пам'ятника, який хотів папа виготовити ще за свого життя.

Прибувши знов до Риму, Мікель-Анджель складає проєкт пам'ятника, що вражає своїм грандіозним задумом. Він розпочинає працю над окремими скульптурними постатями майбутнього монумента. Але в квітні 1506 року Мікель-Анджель, образившись недостатньою увагою до нього папи, припиняє працю над монументом і виїздить до Фльоренції. До порозуміння вони приходять пізніше.

Папа знову 1508 року кличе Мікель-Анджель до Риму і дає йому славне доручення оздобити фресками Сикстинську капелю у Ватікані. Двадцять

місяців вкриває Мікель-Анджель склепіння капелі велетенськими фресками. Могутні образи створення світу, відокремлення світла від темряви, створення сонця й місяця, створення тварин, створення людини, гріх перших людей... аж до Всесвітнього потопу й вдячної жертви Ноя. Найгеніальніший з усіх цих образів — Створення людини, що увічне момент, коли Бог Дотикається пальцем Адама, даючи йому життя. Постаті людей на всіх фресках сповнені титанічності й велетенської сили. Сукупність повних життя й барв персонажів робить вражаюче величаву цілість, як найвеличніша в історії людства фрескова праця, як тріумфуюча пісня во славу людини, як ствердження її безкраїх творчих можливостей. Геніальна обдарованість автора виявилася тут у всій своїй величній широчині.

У 1516 році Мікель-Анджель поїхав знову до Риму для продовження праці над мавзолеєм папи Юлія II. Через фінансові труднощі здійснити

«Моїсей», скульптура.

так само зрозумів і зобразив його в своєму творі як геніальний італійський майстер.

Папа Клімент VII доручає Мікель-Анджельові спорудити у Фльоренції бібліотеку, ризницю й фамільний гробівець Медічі при церкві Святого Лаврентія. Майстер складає план бібліотеки. Але праця спинається в 1527 році з вигнанням Медічі з Фльоренції, а Мікель-Анджель бере активну участь у політичних подіях і підноситься вгору як державний діяч.

Прагнення до свободи, республіканські ідеї спрямовують його в річище народного руху. В 1529 році він стає головним інспектором укріплень Сан-Міньято, Пізи, Ліворно й Феррари та інженером усіх фортифікаційних робіт. Згодом він виїздить з Фльоренції до Венеції, маючи намір їхати до Франції, але грізні вістки про військову небезпеку для Фльоренції змушують його повернутися й стати на чолі оборони.

Коли Фльоренція капітулювала імперським військом, над головою Мікель-Анджель нависає смертельна небезпека. Лише авторитет і загальна пошана до великого мистця, примушують Папу 6 серпня 1530 року помилувати його. До цього спонукує Папу й бажання скоріше бачити гробівець Медічі закінченим.

Поразка визвольної боротьби дуже вплинула на Мікель-Анджеля. Відбиток суворости, похмурости лягає

«Ніч», скульптура на саркофагу Джуліано Медічі.

первісний грандіозний проєкт не вдалося й Мікель-Анджель подав новий, скромніший варіант надмогильного пам'ятника. Мистець виготовляє дві статуї — вмираючого і визволеного невольників і монументальну скульптуру Мойсея. Велична статуя зображує старозавітного пророка в хвилині глибокого напруження. Його руки міцно стискають Скрижалі Заповіту, а цілий вираз обличчя і постава втілюють глибоку посвяту пророка, його жертвенне служіння своєму народові, немов стверджують слова про Мойсея, що:

Все, що мав у житті, він віддав

Для одної ідеї.

І горів, і яснів, і страждав

І молився для неї.

Характеристично, що Іван Франко, який ніколи не бачив оригінального Мікель-Анджельового Мойсея,

«Ранок», скульптура на саркофагу Льоренцо Медічі.

Чайковський, Україна і ...

Закінчення

Нещасним випадком, безумством
 короля!
— оглядається і пізнає садибу Ко-
чубея —

Та, Боже! Де я?
Доле претяжка,
Як ти карасш сивого Мазепу,
Як ти знущася над ним
безжально!

Андрій:
— виходить на сцену —
Знайомий голос!
Ворог це чи друг?
Як! Ти, ти, Мазепа!

Андрій підіймає шаблю на Мазепу — і падає смертельно поранений.

І удвох із Орликом вони йдуть, щоб приєднатися до решток шведсько-українського війська і вийти на еміграцію. Але перед самим відходом — натикається Мазепа між дерев на Марію, обезумілу від горя.

Мазепа:
Нещасна Марія!

Орлик:
Біжим! Біжим!
Я чую шум...
Підходять люди...
Гонитва близько,
Не барімсь,
Безпінна кожна мить!

Мазепа:
Та як же тут її лишити?
Не лищимо! Візьмим її!

Орлик:
Що? Збожеволілу? О, гетьман...
Ти сам із нею збожеволів...
Ходім, хутчія!

Вхопивши за руку Мазепу, Орлик вибігає з подвір'я.

Марія:
Старий подався.
Як б'ється серце,
Як я стомилась,
Як я хочу відпочити!
Кров, знову кров!
І батька труп... і матері ридання
знов!

Незмінний сон...
Сокира... кров!

Любов Мазепи

Відомості про події бурхливого українського життя XVII і початку XVIII віків проникали далеко на Захід на береги Сени. Цікава популярність у Франції імені нашого гетьмана Мазепи. Своєрідна вдача і темперамент французів та їх мистців створили популярним в той час образ Мазепи — палкого коханця і героя фантастичних любовних пригод. Мазепа й досі у Франції найбільш знаний, як Казанова. Ч. 2.

Ця картина, підписана «Любовне освідчення Мазепи» знайдена 1949 року у Франції, м. Рюмі. Маляр фантазував, може читаючи поему «Мазепа» Байрона. Правдоподібно картина подає епізод з перебування Мазепи при польському дворі. На картині молодий Мазепа «улецує» якусь, судячи по одягу (конфедератка!), польську панну. Ця картина і їй подібні популярні серед французів, хоч часто вони не знають, хто такий насправді Мазепа і звідки він.

Л. П.

— схиляється над пораненням Андрі-
ем, кладе його голову собі на коліна—
Ні, то не він...
То спить дитина в траві густій...
Спи, мій хороший, спи, мій милий,
Спи, рідний мій...

З останніх сил Андрій озивається до Марії і помирає. Вона не пізнала його і співає свою останню славетну у світовій музиці «Колискову». Смутними акордами закінчується опера.

Перший варіант закінчення опери композитор відкинув. Там козаки виносили на сцену утоплену Марію. Закінчувати оперу мали переможні сурми московських армій. П. І. Чайковський уникнув мелодраматичної сцени і московських сурем, цим ще раз проявивши особливу чутливість і талант. Відбулася велика трагедія, особиста і народна трагедія, — і композитор її підкреслив глибокохвилюючою музикою в кінці свого чудового твору.

В тексті навіть Мазепа зве себе «зрадником». Це, звичайно, неймовірно, з історії відомо також, що Марія

не збожеволіла і не втопилася, а перебувала після нещасливого бою під Полтавою в одному із монастирів. В опері, отож, віддано певну данину чарівності й імперії. Та все-таки вона настільки українська і викликаюча саме позитивні про Україну думки, настільки симпатизуюча — попри все — гетьманові Мазепі, — що й дотепер московські окупанти України не наважуються дозволити ставити «Мазепу» на українській оперовій сцені. Опера «Мазепа» йшла в Росії за царських часів, а після революції її виставляли у Москві в 1922 році та в 1949 році. Йшла опера ще у Білорусі та в Грузії, та також позаминулого року відбулося кілька вистав аж на Далекому Сході!.. Тільки не в Україні.

П. І. Чайковський багато приділяв уваги українській музиці, пісні і культурі взагалі. Ім'я геніяльного композитора слов'ян не можна не згадати без почуття вдячності. Але світові треба виразніше сказати про те, настільки «російським» був великий мистець.

Ми живемо постійно з фальшивим ім'ям

У вересні 1945 роки залишив Ігор Гузенко советське посольство в Отаві. З того часу родина Гузенків постійно ховається від советських агентів. Його дружина розповідає тут, як вони живуть.

Мій чоловік і я, якось сиділи з парою наших знайомих сусідів за вечерею в нашому будинку у Канаді. Під час розмов один з гостей згадав події, що саме тоді заповнювали сторінки газет: двоє сенаторів з Сполучених Штатів приїхали до Канади, щоб обговорити з Ігорем Гузенком, колишнім службовцем російського посольства в Отаві, заходи проти советських шпигунів.

Наші друзі заговорили тоді про Гузенка, про те як він утік із советського посольства та передав канадському уряду майже сотню таємних советських документів, які розкрили цілу шпигунську російську мережу в Канаді.

«Я хотів би знати, чи колинебудь хтось з нас зустрінеться з цим Гузенком», промовив один з мужчин. «Газети розповідають, що він з дружиною і дітьми живе в Канаді. Де, звичайно, не повідомляється, бо інакше росіяни могли б помститися».

Я не могла стерпіти, щоб не глянути крадькома на мого чоловіка. Він був поважно зайнятий їжею і нічого не сказав. Розмова ця здавалася йому наче б то нудною. Я собі уявляла, що наші гості могли б сказати, коли б вони довідалися, що він і є той самий Ігор Гузенко.

«Коли б росіяни довідалися, де переховується Гузенко, йому був би кінець», зауважив один із гостей, «він та його дружина, мабуть, мусять провадити дуже самотнє життя».

Я мусіла себе стримати, щоб голосно не розсміятися. Це правда, що ми протягом останніх понад вісім років тримаємо у таємниці наше прізвище. Лише кілька людей знають, де мешкає родина Гузенка, ці люди — деякі канадські урядовці та тілоохоронник мого чоловіка, поліцист, що

зовнішньо виглядає як наш шофер і хатній допоміжний робітник. Лише кілька людей пізнали нас як Гузенків. Це наш адвокат, видавець, що друкує книжку мого чоловіка та пара американських і канадських журналістів, які з нами розмовляли.

Якщо ми зустрічаємося будь з ким під нашим правдивим прізвищем, так це відбувається десь на стороні. Наше авто ми залишаємо далеко від місця зустрічі і решту шляху їдемо в таксі. Навіть наші діти не знають свого правдивого прізвища.

Але ми живемо ані самотньо, ані в постійному страху. Про це не має мови. Ми здобули багато нових друзів, відвідуємо товариство і захоплюємось спортом. Я беру активну участь у праці жіночого об'єднання і відвідую батьківські вечори школи, в якій вчаться наші діти. Мій чоловік і я переконані, що нормальне життя найкраще захищає нас від переслідування росіян. Саме життя у цілковитій самотності та відокремленості може дати привід для підозріння.

Проте, ми ніколи не забуваємо про заходи обережності. На цьому ґрунті я сподіваюсь знайти зрозуміння, коли я не буду більш детально розповідати, яким саме спортом ми зайняті. Через це змогли б розпізнати нас знайомі, які випадково читатимуть цю статтю.

Час від часу трапляються знов випадки, які збуджують наші підозріння. Пару тижнів тому зупинився хтось з своїм авто перед нашим будинком, щоб замінити колесо. Мій чоловік став неспокійним, він сфотографував через вікно авто і таблицю з номером на ньому.

«Це ж лише якийсь автомобіліст, що повинен змінити опону», промовила я.

«Я знаю», відповів Ігор. «Але чому повинен був він саме перед нашим будинком це робити?»

Поліція перевірила після того, що це за людина була і виявилось, що він зупинявся перед нашим будинком зовсім без злого задуму: він мешкає на нашій вулиці.

Ігор і я розмовляємо з твердим акцентом, щоб ми могли видавати себе за вроджених канадійців. Наші друзі і наші діти — наш син має 10 років, а наша дочка вісім — не мають жодної уяви про те, що ми народилися в Советському Союзі. Вони думають, що ми прибули до Канади з іншої європейської країни.

Я ніколи не була в тій країні, яка в моїх документах зазначена як місце мого народження. Але я знаю все про неї. Історія мого минулого досконало опрацьована експертами канадської таємної служби. Я знаю її досконало. Місто, «у якому я виросла», знаю я до найдрібніших деталей: ім'я і прізвище власника крамниці і вчителя, будинок, у якому я ніби то жила, як він був влаштований і які дерева росли у садку навколо нього. Це було б тяжко спіймати мене на якійсь помилці.

Наші прибрані імена ми двічі міняли. Ми не можемо їх, проте, ще раз міняти. Діти тепер великі, це було б важко дати їм потрібні пояснення.

За останні шість років ми тричі міняли місце мешкання. Ігор вважає розумнішим не затримуватись довго на тому самому місці.

Я тепер не маю більше страху, бо я думаю, що час найбільшої небезпеки уже залишився за нами. Я маю певне почуття що советські агенти — якщо їм не пощастило знайти нас у перші нервовні місяці восени 1945 року — тепер не в стані трапити на наш слід.

Коли Ігор залишив посольство з таємними документами під сорочкою, почували ми себе спочатку дуже небезпечно. У советському посольстві довідалися, що Ігор забрав важливі документи. Але вони ще не знали чи він звернувся до канадських чи американських установ. Вони розпачливо шукали його і сподівалися знайти, доки він зробить будьякі розкриття.

У першу ніч, коли Ігор зник, вломився четверо співробітників советського посольства в наше помешкання в Отаві й перевенули догори дном усі наші кімнати. Ігор, я і наш син переховувались в ту ніч у іншому помешканні на тому самому поверсі. Наступного ранку урядовці канадської поліції слухали свідчення мого чоловіка і вивчали советські докумен-

Над Міюсом

(З блокнота воєнного кореспондента)

ти. З цих документів з'ясувалося, що уран з американських лабораторій пересилася на Москву і що доктор Ален Мей, один з керівних науковців атомного дослідження, передавав російцям точні відомості про всі проекти і праці в галузі атомової бомби. Докладні дослідження далі вели до розкриття зрадників Клауса Фукса і Розенберґів.

Переконані в тому, що мій чоловік говорить правду, канадські урядовці негайно перевели нас до одного безпечного місця в сільській місцевості. Не дивлячись на всі обережності, що я їх згадувала, ми живемо цілком вільно. Канадський уряд не ставить нам ніяких вимог щодо місця нашого перебування, а також щодо нашого товариського життя, яке ми провадимо під нашим прибраним ім'ям. Ми мандруємо по цілій Канаді. Сполучені Штати ми ні разу не відвідували; не тому що нам це заборонено, але лише через те, що, на погляд Ігора, це може бути пов'язане з небезпекою.

За останні чотири роки Ігор написав великий роман про життя під соєтами. Книга має назву «Зудар титанів» і скоро з'явиться у Сполучених Штатах, в Канаді та у Великій Британії під нашим справжнім прізвищем. Як би наші друзі знали, що Ігор письменник, вони б могли можливо поставити його в зв'язок з книгою Гузенка, проте, хоч вони знають, що Ігор працює дома, але вони думають, що він виконує якісь замовлення для промисловости.

Але ми мали також щастя і з другої сторони. Одне голівудське фільмове товариство заплатило нам 75 тисяч доларів за право фільмування книжки Ігоря «Залізна завіса», а магазин Космополітен сплатив 50 тисяч доларів за право друку. Крім того одержуємо ми до кінця нашого життя ренту, 100 доларів місячно. Цю ренту запропонував нам один канадєць, як винагороду за послугу, що її зробив мій чоловік для Канади. Наш скромний дім у Канаді міг би у Росії правити за королівський палац.

Коли я згадую про мою батьківщину, перед моїми очима повстас постать однієї старої людини, з якою ми розмовляли у гавані Владивостоку. Радісні й щасливі чекали ми тоді, щоб вступити на борт корабля. Наш земляк звернувся тоді до нас:

«Я бачив багато наших людей, що пливли до Америки і знов поверталися», сказав він нам. «Тепер сміється

Гарячий серпневий день, 1943 року... Останній постій у великому прифронтовому селищі. Село велике, розкинулося обабіч степової дороги, що в тому місці переходить степову балку. Хати біденькі та охайні, чисто побілені, з земляною долівкою та соломяною стріхою. Докруги хат білі, доволі високі кам'яні тини. За хатинами сади й городи. Посеред села глибокі криниці-колодязі, а на горбочку, в тіні дерев скромна церков. Біля хат малі сараї й клуні з однією коровою, козами та вівцями. Коні реквізовані, разом зі своїми господарями виконують важку прифронтову службу.

Село бідне, як і його мешканці. Їдять кукурудзяний хліб, пісню картоплю, збирає молоко. Сметану здають до молочарні, за що одержують мізерний приділ масла. Яйця, овочі і фрукти міняють як скрізь на мило, сірники, тютюн, хліб, нитки, голки і речі домашнього вжитку.

Увечері село заливається чудовою українською піснею, що її співають

дівчата повертаючи зі степу, або збираючись гуртами побіля хат. Пісня лине по селу, відбиваючись відгомном у балці. І якби не ці військові світломети, що з сутінком з'являються на небі, якби не шарудіння літаків у повітрі, не голосні детонації з фронтової лінії, якби не військові обози, вояки, військові автомашини та гудіння потужних моторів панцерних возів — здавалося б, що це найкращі хвилини у твоєму житті.

І знову тиха українська літня ніч. І знову безкрає степове море купається в сяйві блілого місяця. І знову степове птаство і цвіркуні заводять оргії-концерти, яких ніде, в жодній найбільш вибагливій концертній залі не почути! І знову на обрії ті самі світляні ефекти, світломети, прожектори та різнокольорові рухливі світла. Цим разом вони вже дуже близькі. Виразно відчувається найближче суєсідство до головної бойової лінії. Рит-

1943 рік на Україні. Обабіч дороги потоки втікачів.

Фото-архів Ів. Ко.

ви, але коли будете повертатися, плакатимете».

Сьогодні я знаю, що він тоді думав.

Що це визначас, відчуваємо, коли якийсь чужинець з'являється у околицях нашого будинку і наші нерви напружуються. Звичайно, це сумно, що ми нашим дітям не можемо сказати їхні правдиві імена і ніколи не можемо показати їм фото їхніх родичів. І

ніколи буває досадно, коли ми, щоб приховати наші сліди, змушені раз-у-раз міняти номери нашого авта, переїжджати в інше помешкання і в якому ті кілька друзів, які знають хто ми є насправді, ніколи не можуть нас відвідувати. Але все це краще, ніж повертатися в Советський Союз.

С. ГУЗЕНКО

За магазином «Амерікен Віклі».

Над Міюсом

мічний клекіт гармат і кулеметів стається щоразу сильніший. Неначе у відповідь степовому птаству й цвіркунам вистукують свої ритмічні удари протилетунські гармати та гранатомети, а гомін кулеметів і рушниць, немов інтродукція до великої симфонії...

Зігнуті, обвішані зброєю і муніцією темні силуети вояків, на віддалі 5 метрів один від одного, посуваються поволі вперед. Це свіжо прибула сотня йде на підмогу тим, що попереду і лави яких щоразу рідшають під невпинними атаками большевиків. Повз сояків в противному напрямі проїздять тихцем підводи, на яких за погоничів українські чоловіки. Їх не видно було в запіллі. Миршаві коники боязко щулять вуха на кожний постріл, а на малих чотириколісних возах дивний вантаж: трупи убитих та поранених тіла ще живучих вояків... Це криваві жнива по останньому сильному ударі большевиків. Ранених везуть до шпиталів, а там на коротку відпустку, якщо остануться при житті. Трупи хоронитимуть на воєнному цвинтарі, на вічний відпочинок. На їхнє місце йдуть нові — похилені, у гробовій мовчанці похнюплені постаті. Може завтра — позавтра везимуть їх ці самі підводи цим самим шляхом на короткий, або на вічний спочинок?!

Життя на фронті або надто монотонне, невеселе і кожний черговий день подібний до попереднього, або небезпечне, різноманітне та для тих, що вмють скоро приноровлюватись до обставин — прецікаве і... романтичне. Бувають дні, що поза звичайною перестрілкою, стійками, сніданням, обідом і вечерею, сном і всякого рода індивідуальними та військовими заняттями, нічого цікавого не доводиться бачити й пережити. Бувають однак дні й ночі, серед яких стає гаряче, весело, небезпечно, коли починається «пекло на землі» та коли такі дні й ночі кінчаються здебільша дуже трагічними підсумками для зацікавлених сторін. Та людина призвичається до всього і навіть з нецікавого може зробити цікаве, якщо цього захоче та якщо... зуміє.

Якщо це ніч і над тобою зависне прекрасний, ясно голубий килим прикрашений мільйонами чудових зірок, а ще й коли небо погідне, без однієї хмариночки, а місяць у повні, своїм широким ротом до тебе усміхається от тоді ти, коли ти романтик, даєш думкам волю!

Тоді степ — це безкрає море, по якому бушують твої думки неначе кораблини, зроблені з горіхового лущиння. Тоді свист ворожих куль по-

над твоєю головою — видається тобі хрущами, що пролітають над тобою, а ти їх ловиш руками та кидаєш другим за ковнір... Тоді ворожий літак, що десь високо під небесним килимом нишпорить — видається тобі машиною до шиття, якою твоя мати, коли ти ще був маленький, шила тобі панталони. Тоді смертоносний гук ворожих гармат видається іграшкою з твоїх юнацьких днів, коли бувало, ти гатиш немилосердно барабанчик, що його тобі купила мати на ім'янини. Тоді меткі попадання стрілен — ти уважавш за влучні поціли твоїх противників із «катапулі» і «проци», коли бувало ти грався з ними «в жандарма і злодія»

А коли ти любив у школі науку історії і крім неї, якщо ти начитався Кащенко-вих оповідань про козаків і знав Шевченка на пам'ять, тобі безпанський соняшники, що перед окопами дико стобурчать, або висока степова тирса видається шоломами хоробрих Ігорових Русичів, що тут, колись міряли своїми походами степи і поїли коней у недалекому Дону. Тобі ввижаються козаки що тут різалися з ордами, славні запорожці, що ганялись тут за турками й татарами й своїми грудьми захищали Рідний Край. Тобі стає весело на серці і ти думками шукаєш по степу, що має стільки чару, стільки краси і стільки принади.

Чорна, мов сажа, земля зорана та розрита й густо засіяна залізними уламками гарматних стрілен. Вдень густа курява з землі та степової тирси здіймається угору, значить нові попадання стрілен гранатометів і гармат. Вночі вона стогне, нишком жаліється вітрові на свої рани.

Ранена земля стогне й гуде. Вона не має нічого батьківського, нічого ласкавого для тих, що непростені в ній риються, шукають в її норах захисту. Вона чужа для них, цих вестфальських, саксонських чи баварських гренадерів, що б'ються за її кожний клаптик. Вони б'ються за неї і вмирають.

...Та не для всіх ця земля чужа. Є між тими вестфальцями, баварцями й саксонцями інші стрільці, яким вона найрідніша, вона їм найдорожча в світі, вона ж лише, єдина і, ніяка інша, їхня Батьківщина! За неї вони б'ються, за неї кривавляться, за неї вони свої голови кладуть! Ця земля, що ранена стогне й гуде, що жбурляє раз-у-раз чорні груді й куряву в обличчя цих відважних вояків, що захищає у своєму нутрі живих і мертвих — для них свята! Це ж їхня, і нічия інша, — Батьківщина!

Це ж бо їхня Рідна Мати — Україна!

Далі буде

Людина говорить 140 мовами

Якщо ви одержите листа телужською, апачеською або калмицькою мовами і ніяк не розберете, що це за таємничі знаки, тоді зверніться до професора, який, здається, єдиний, що може внести ясність і перекласти негайно.

Доктор Тассило Шультехайс, 62-річний науковець, має одну пристрасть: дослідження і вивчення усіх мов світу. Хто любить усі мови, той любить усі народи — це його погляд на свої студії і роботи.

Ще в 3 класі гімназії вивчав малий Тассило санскритську і арабську мови. Коли його батько був перенесений на роботу до Познаню, малий учень мав можливість познайомитися з польською мовою, що дала йому ґрунт вивчати інші слов'янські мови. Студентом філології — бо що іншого хотів би він студювати, познайомився він і опанував уже майже сорок мов і з них складав державні іспити, чим викликав велике здивування у своїх університетських професорів.

З 1930 року працював він у міністерстві, заступаючи діяльність тридцятьох перекладачів. Що він знає, цей мовний геній? Починаючи від мертвих мов, вавилонської і клинописного письма, через мови зумерську і асирійську він володіє мовами айну, японською, алтайською, індостанською, китайською, маляйською, сіамською, іранською, тунгузькою. Усі, щось шістьдесят європейських мов та говірок, тридцять азійських, десять американських, тридцять африканських і десять кавказько-малоазійських знає цей геніальний дослідник. До своєї робітні він мало кого допускає.

Як вивчав він ці мови? Важливою допомогою для цього є — Біблія, її видання різними мовами, які він вживає для порівняння. Добре відомий текст Біблії з чужими ідіомами служить йому для того, щоб проникнути без словника та граматики в таємниці мови і протягом кількох днів зрозуміти. 84 ріжних видань Старого Завіту посідає він. Тут знаходяться Святе Письмо монгольське, яванське, ефіопське і глаголицьке. Дуже багато знає він про історію мов. Скільки мов на світі існує? За новими дослідженнями знаємо близько 2796 живих мов, між ними 860 визначніших, а саме: в Європі 48, в Азії 153, в Африці 118, в північній і південній Америці разом 424, в Океанії 117.

Між всіма цими мовами визначається особливою прикметою одна мова, а саме мова ескімосів у Канаді та Гренландії: вона не знає жодного слова прокляття або лайки. Найбагатіша на лайку — російська мова.

Г. Р.

«Київ», — фарма українського православного осередку у Канаді, між містом Торонто і Гамільтоном. Фото: М. Сахно.

„Київ“ у Канаді

У Канаді кожна українська організація намагається придбати в посідання нерухому власність, де можна було б зосередити організаційну й культурну діяльність. Об'єктами такого придбання здебільшого бувають домми і фарми.

Українці в Торонто, що зорганізовані в православній громаді при катедрі св. Володимира, започаткували купно великої фарми, розташованої на шляху поміж Торонто і Гамільтоном. До цієї акції приєдналися й інші православні громади з Торонто та з округи Онтаріо. Зокрема активно включились громади міст Гамільтону, Санткерінгу, Лондону, Вест-Торонта і інші.

Ця фарма має сто акрів площі, тобто сорок гектарів, і сторгована за 54.000 доларів. Зрозуміла річ, купно відбулося на довготермінову виплату.

У неділю 6-го червня ц. р. відбулося масове й урочисте посвячення фарми та відкриття українського православного осередку — «Київ».

Біля трьох тисяч людей прибуло на цю урочистість. Багато українців (у тому числі новоприбулих) приїхали власними автами, а хто ще не придбав — автобусами. Околиці фарми потонули в листях зеленого гаю і в одній із них приготована була площа й амвон для відправлення польової Служби Божої. Відправляли Службу Божу священники Східньої Єпархії на чолі з Владикою архієпископом Михаїлом

та обслуговували її три хори: з Торонта, Гамільтону й Санткерінгу. Це було чудове змагання хорів і тяжко сказати, який із них найкраще співав, бо кожен із них стоїть на високому щаблі оволодіння мистецтва. Тут люди мали насолоду послухати у справжньому мистецькому виконанні церковні православні напиви. Всі провозгласи священослужителів і співи хорів посилювані були через мікрофони й гучномовці.

Ще напередодні свята були великі сумніви, що таке відбудеться, бо вже кілька днів падали дощі чим даліше то більш затяжні. Навіть у неділю вранці, перед виїздом на фарму, падав дощ, — і в багатьох прохололо бажання до поїздки. Але тим, що не захиталися і вирушили в дорогу, небо послало, ще на виїзді, подарунок — напрочуд гарну погоду, яка і трималася увесь день. Владика Михаїл у своїй проповіді відмітив цей чудесний вияв милості Божої.

По обіді учасники хорів та гуртків мистецької самодіяльності розважали присутніх концертом, прямо тут же на зеленій траві подвір'я фарми.

Пікантність набуття цієї фарми полягає в тому, що майже напроти, через дорогу, розташоване так зв. «Палермо» — фарма канадійських комуністів українського походження. Москва вчинила тут свій пропаган-

дивний трюк і прислала свій комуністичний пастві подарунок: пам'ятник Т. Г. Шевченкові, який і поставили на цій фармі «Палермо». Там же рядом будинок, де вони улаштували ніби «український музей» а насправді «уголок агітпропа». Але комуністичній пропаганді ми протиставимо нашу національну правду.

Проти пам'ятника комуністів, які фальшують історичну правду і експлуатують національні почуття для сросі антилюдської «генеральної» мети, ми українці-антикомуністи повинні поставити наш пам'ятник, там же, напроти, на фармі осередку «Київ». Пам'ятник нашому Тарасові, співцеві волі і незалежності України.

Комуністи потворно одягають нашого Шевченка у догми «Краткого курсу історії ВКП(б)», наш обов'язок нещадно викрити ці підступи московських комуністів, що посягають на найбільші святощі нашого народу — ідеї національної незалежності, свободи і християнства.

Москва кинула свій виклик усім українцям - антикомуністам Канади. Ми цей виклик ворога мусимо прийняти, бо ж правда, а значить і перемога, на нашій стороні. Сподіваємося, що українське антикомуністичне громадянство належно оцінить ці думки, а в першу чергу православні громади осередку «Київ», від чого й мала б початися відплатна акція комуністам.

М. САХНО, Торонто

Архієпископ Михаїл відпочиває після служби Божої підчас урочистого посвячення фарми та відкриття українського православного осередку «Київ». Фото: М. Сахно.

Я К ?..

У ту мовчазну дьогтево-чорну листопадову ніч суддя Корбалеу упорядкував книжки в бібліотеці свого старого дому на пагорбку.

Суддя познімав книжки (сотні їх) з полиць, зважив їх укупі на підлозі й почав упорядковувати. Сидячи навкарачки, мав вигляд старого гнома. Був такий захоплений своєю роботою, що не чув, як відчинилось вікно, не чув легкої ходи людини, що підкралась до нього ззаду.

Почув лише шепіт: «Не рухатись! Не роззявляти писка, бо продірявлю твоє серце!»

— Що... Що ви хочете? — озвався суддя слабо.

— Обернись, — проскрипів незнайомий. Суддя спроквола обернувся. Побачив двоє жорстоких очей на обличчі, вирубаному долотом неначе. Побачив довгий дощовик на ньому, також автоматичний пістоль у певній рюці невідомого.

— Так, ти не помиляєшся, суддя ти мене вже бачив. Я — Джон Меккам.

— Що ви хочете? — повторив суддя ще слабше, як раніш.

— Не бійся, — відповів Меккам. — Я не збираюсь пускати кулю в твою макітру, якщо не буду змушений. Я не в претенсії за те, що ти послав мене на гаряче крісло. Ти судив мене чесно. Щоправда, я справді вбив Бергмана й поліція. Але сваритись не збираюсь.

— Як ви втекли?

Меккам посміхнувся, показавши жовті зуби.

— Це не має значення. Тепер я на волі й маю намір на волі й залишитись. Отже слухай і пам'ятай: усяке вбивство тепер для мене — тільки приємна нагода. Тому краще виконуй усе, що скажу, інакше й тебе почастую. Я не жартую.

— Бачу, — сказав суддя. — Що вам від мене треба?

— Три речі, — сказав Меккам, — Гроші, всі, що маєш, ключ від гаражу й одяг.

Нараз Меккам скинув дощовик і показав свій сірий в'язничний однострій з грубого вовняного сукна.

— Повертайся — звелів Меккам, — без непевних рухів, інакше... Він завмер, почувши ходу, що наближалась по східцях.

— Слухай, — прошипів Меккам, якщо сюди хто зайде й ти даси знати про мене, застрелю обох. Тепер поведься природно. Розкладай книжки й розмовляй зо мною, як з приятелем, інакше...

Меккам сів. Суддя бачив, як випинався в кишені пістоль. Двері відчинились. Увійшла донька судді. Побачивши незнайомого, завагалась.

— Пробач, тату, — сказала вона. — Я не знала, що в тебе гість.

— О, нічого, любя! — сказав суддя, нишпорячи в книжках. — Це мій старий приятель, містер Робінзон. Зайшов поговорити про... книжки. Пане Робінзоне, це моя донька Евангеліна.

Меккам, задоволено посміхнувшись, вклонився. Але ні на мить не відривав від судді пильних очей.

— Я хотіла вибрати книжку, — сказала дівчина, — почитати перед сном. Якийнебудь роман не дуже захоплюючий...

— Це дуже просто, — посміхнувся суддя, — але тяжко буде вибрати щось відповідне з цієї мішанини. Знаєте, пане Робінзоне, — озвався суддя, — минулого тижня у нас гостювало товариство молодих людей; розважались, перекидаючи догори дном усю мою бібліотеку. Бавились якоюсь дурною грою з книжками, що її вигадала моя донька.

— Показати, як грають? — запитала донька.

— Не треба, — сказав Меккам понуро, — не маю часу на розваги.

— Містер Робінзон має полагодити сьогодні вночі багато справ, — сказав суддя й раптом замовк, побачивши ледве помітний рух захованого пістоля.

— Ну ось, моя доню, — озвався він, — забирай книжку й біжи до себе. Думаю, що на цій полиці знайдеш дещо таке, що тебе зацікавить.

Дівчина перебігла очима по книжках, що їх суддя тількищо впорядкував. Похитала головою.

— Я гадаю, — сказала вона, — що взагалі сьогодні не читатиму. Покличу Соєрів і організую гру в бридж.

— Добра думка, — сказав суддя; — На добраніч, Евангеліно.

— На добраніч, татку. На добраніч, пане Робінзоне.

Вона вийшла. Двері бібліотеки причинились.

— Ну повертайся! — сказав Меккам. — Давай ключ.

Судя віддав.

— Краще почекайте, поки моя донька дійде до своєї кімнати, — порадив суддя. — Вона може запідозрити.

— Я даю їй на це п'ять хвилин. Де в тебе одяг?

— Передня кімната, другий поверх.

— Я переріжу телефонний дріт. Далі зв'яжу тебе. Не хочу ризикувати.

— Дуже обачно, — сказав суддя. Меккам чекав, стежачи за годинником на стіні. Нарешті сказав: «Гадаю, краще буде тебе трохи прибити для певності.

Він підняв важкий пістоль, але пустити його на голову судді не встиг, бо рішуче «покинь» примусило його обернутися, зустрівшись очима з отворами трьох пістолів у руках начальника поліції Соєра та двох його синів.

У залізних ланцюгах на руках Меккам прохрипів: «Розіграв з мене дурника суддя, га? Дав якось зрозуміти тій дівчині. Хотів би я знати: як?

— То дивіться, — сказав суддя, показавши на полицю з книжками. Це та безглузда гра моєї доньки, але, як бачите, може навести на думку.

Книжки, що їх побачив Меккам, були: «Евангеліна», «Вернись додому, янголе», «Наш спільний приятель», «Робінзон Крузо», «Злочин і кара», «Двадцять тисяч років у Сінг-сінгу», «Утеча». «Пастка», «Під огнем», «Пригоди Тома Соєра», «Поверни їх живими».

СКІЛЬКИ ВАМ ЩЕ ЖИТИ?

Найбільш сенсаційний тест цього року

Цей тест скаже Вам точно, як довго вам ще жити. Лише будьте щирі перед собою і давайте точні відповіді, наслідок напевно буде правильний. Цеб-то: ми вирахуємо Вам, як довго, за людськими можливостями, маєте ще жити. Надзвичайних випадків ми не можемо передбачити.

Отже, почнемо з того, що визначимо вихідне число, яке відповідає вашому вікові та статі. Візьміть олівець і папір!

1. Передусім, випишіть кількість років та місяців, які відповідають для Вашого віку за наступною таблицею:

Ваш вік:	Жінки:
14—19	30 років 2 місяці
20—24	30 —, — 6 —, —
25—29	31 —, — 0 —, —
30—34	31 —, — 6 —, —
35—39	32 —, — 0 —, —
40—44	32 —, — 6 —, —
45—48	33 —, — 2 —, —
49—52	33 —, — 11 —, —
53—56	34 —, — 8 —, —
57—60	35 —, — 10 —, —
61—64	37 —, — 0 —, —
65—68	38 —, — 5 —, —
69—72	40 —, — 1 —, —
73—75	41 —, — 8 —, —
	33 років 2 місяці
	33 —, — 4 —, —
	33 —, — 7 —, —
	34 —, — 0 —, —
	34 —, — 5 —, —
	34 —, — 10 —, —
	35 —, — 4 —, —
	35 —, — 10 —, —
	36 —, — 5 —, —
	37 —, — 1 —, —
	38 —, — 1 —, —
	39 —, — 2 —, —
	40 —, — 7 —, —
	42 —, — 2 —, —

2. До відповідної для Вас цифри додайте 2 роки, які ви завдячуєте найповнішим лікувальним винаходам, як пеніцилін та інші здобутки в галузі медичної науки. Скільки вийшло, будь ласка, запишіть!

3. Чи ви неодружені? Тоді відрахуйте: один рік на кожні десять років самітнього життя після вашої 25-ої дати народження. Ви одружені? Тоді додайте по 4 роки на кожні десять років подружнього життя після Вашої 25-ої дати родження.

Отже що ми маємо тепер?

4. Чи Ви живете на селі? Тоді достанете 4 роки додаткові. Якщо Ви живете у маленькому місті, то нічого не дістанете. Коли ж мешкаєте у великому місті, тоді відрахуйте 2 роки. Яка цифра вийшла?

5. Тепер займемось Вашим фахом. Знайдіть Ваш фах і додайте чи відніміть число, що тут наведене:

Лікарі	— 1 рік
Священники	+ 3 роки
Учителі	+ 3 —, —
Медичні сестри	+ 3 —, —
Дослідники комах	+ 3 —, —
Службовці в бюрох	+ 3 —, —

Домашні господарки	+ 3 —, —
Селяни	+ 2 —, —
Підприємці	+ 1 —, —
Юристи	+ 3 —, —
Винахідники	+ 3 —, —
Історики	+ 3 —, —
Офіцери	+ 2 —, —
Літуни	— 6 —, —
Державні діячі	+ 3 —, —
Поети	— 1 —, —
Музики	— 1 —, —
Математики	+ 3 роки
Філософи	+ 3 —, —
Ботаніки	+ 3 —, —
Хеміки	+ 3 —, —
Геологи	+ 3 —, —
Індустріальні робітники за час після 1940 р. разом за кожні 10 років до 1940 р.	+ 1 —, —
Куховари	— 3 —, —
Пивовари	— 5 —, —
Робітн. сталеварень	— 8 —, —
Робітн. металпром.	— 8 —, —
Акторі	— 5 —, —
Журналісти	— 5 —, —

Якщо вашого фаху тут немає, тоді візьміть найбільш споріднений.

6. Якщо ви працюєте на керівній посаді з великою відповідальністю та перевантаженням і працюєте ввесь час у поспіху, тоді відрахуйте два роки від підсумка. Коли ви працюєте регулярно і не більше як 48 або 50 годин на тиждень додайте 2 роки. Отже скільки виходить Вам тепер?

7. Належите Ви до дуже багатих? Тоді швидше відкиньте 4 роки від свого життя. Коли ви живете 3 роки як безробітний на допомогах, тоді теж відрахуйте 4 роки.

8. Чи Ви товсті? На кожних 4 фунти зайвої ваги, яку Ви маєте після 40 років життя, відтягайте один рік. Чи Ви худі? Тоді не треба Вам ані відтягати ані додавати. Як виглядає тепер підсумок?

9. П'єте ви багато коли знаходитесь у товаристві? Якщо так, відтягніть 5 років, якщо це не часто трапляється — тоді лише 2,5 р. Чи Ви може алкоголик? Якщо так, відтягніть 10 років від суми. Коли ж Ви не п'єте або лише помірковано, тоді нічого не змінється у Вашому підсумку.

10. Чи Ви взагалі щасливі та задоволені? Це додає Вам чотири роки. Коли ж Ви звичайно песимістично настроєні або незадоволені, тоді мусите 5 років відняти.

11. Якщо Ви легко не втрачаєте спокою, тоді виграєте 4 роки. Але якщо Ви швидко сердитесь та нервуєте, тоді мусите 2 роки відкинути. Коли Ваш темперамент посередній, тоді залишіть Ваш підсумок незмінним.

12. Походите Ви з родини де було більш ніж 6 дітей? Коли так, тоді додайте 2 роки, якщо Ви народилися між 4 і 8 роком подружжя ваших батьків, а ні — то один рік.

13. А тепер додайте відповідно до Вашого віку ще одну цифру:

14—35 років	+ 39
36—55 років	+ 38
56—75 років	+ 37

В цілому маєте отже...

З цієї суми відніміть Ваш теперішній вік. **І тепер Ви знаєте скільки років за людськими можливостями Ви маєте жити**, або ще могли б жити, якщо Ви негайно візьметесь за розум.

Ви бачили, від чого залежить продовження Вашого життя.

Докінчення на стор. 28.

Скільки вам ще жити?

Отже поміркуємо:

Під точкою 3 Ви, наприклад, довідувалися, що одружені мають надиво великі шанси довше жити ніж одинокі. Подані цифри є правильні. Статистики і математики асекураційних товариств вираховували і перевірили їх на мільйонах людей. Отже: одружуйтесь негайно! Живіться всередньому спокійніше і регулярніше, як-що партнер відповідно підібраний!

На жаль, очевидно, ви уже вибрали свій фах, в противному разі ми б вам порадили: будьте священником, домашньою господаркою або вчителем, але не робітником на металургійному заводі, або куховаром у готелі, якщо Вам дороге Ваше життя. Бо подумайте лише, чому, наприклад, журналісти або актори всередньому на 8 років раніше вмирають, аніж службовці. Це фах без спокою і рівноваги. Чи Ви бачили колись актора, який щоденно в той самий час обідає? Або журналіста, який покине полювання на інтерв'ю, бо надійшов час спати? Скільки хвилювань треба пережити в такому фаху.

А може Вам це новина, що у кухні великого готелю життя більше турботливе та неспокійне, ніж на переповненому залізничному вокзалі. І це все для того щоб скоротити людське життя. Куховар дістає нервові припадки тому, що йому все здається дуже важливим. А гості умирають від перевантаження шлунку та затовщення серця. І в цей спосіб люди працюють для смерті.

Це ви також побачите з точки 8. Кожний фунт зайвої ваги краде шматок Вашого життя. А точка 9: будьте помірковані в напитках. З точки 10 Ви багато що можете життя продовжити, якщо ви негайно уявите собі, що Ви задоволені з свого життя. Ви виростете повних 4 роки! І ви виростете ще 4 роки, якщо Ви не будете сердитися так багато, як дотепер.

Ви вчинили б добре, коли цей текст сприйняли б дуже серйозно, а не як «іграшку» для сміху. Бо, як уже ми сказали, за цими розрахунками криються серйозні цифри наукової статистики.

Так можна жити довше!

Послухайте що говорять вчені:

Шведський спеціаліст по дістах Аре Верлянд: головне, утримувати шлунок в порядку!

Г. Гаузер, консультант в справі дієти для видатних людей Америки і Європи: треба регулярно їсти пивні дріжджі, зняте молоко, йогурт, цукрову мелясу, багато білка, садовину, городину, рожевий хліб, замість білого.

Найбільший державний діяч Англії

Стережіться злодіїв

Якщо досі жодна чужа рука у натовпі не звільнила вашу кишеню, для цього може бути лише два пояснення: або ви не виглядаєте так, щоб була надія щось здобути, або, просто кажучи, ви мали щастя. Можливо на віддалі лише кількох метрів від вас працювала якась зграя злочинців, але навряд, щоб ви мали нагоду спостерігати злодія за його «працею», бо головне правило злодійського мистецтва саме діяти швидко й непомітно.

Справжній злодій здебільшого «грає» своїми пальцями під захистом «стіни». «Стіна» являє собою або групу помішників або якийсь реквізит. Улюблений реквізит кишенькових злодіїв — складена газета, між сторінками якої раптом зникає витягнений з кишені жертви гаманець. Якщо ви навіть стоїте поруч, навряд ви помітите що саме відбувається під прикриттям цієї газети.

Як надзвичайно вправно працюють ці «фахівці», крім кримінальної поліції знають дуже мало людей. Вправний злодій має непомилний нюх в тому що його жертва буде робити в наступний момент. Досвідчений «спеціаліст», наприклад, у натовпі легко спирається вам у спину, ніби він хоче уникнути наштотхнутись на вас. Тоді іншою рукою він обмацує обережно вашу кишеню з грішми, щоб точно з'ясувати, як лежить в ній гаманець. Коли ви щось запідозрили, мимоволі напружуються ваші м'язи на спині. Це він відчуває під своєю рукою. Також він спостерігає, чи ваша шкіра позаду вух не червоніє. Помацає вашу кишеню.

Черчилль, 79 років: спи кілька разів у день по 20 хвилин в кріслі! Відпочинь перед кожним обідом і вечерею чверть години.

Два відомі дослідники харчування в Америці. Д-р Генрі Шерман з Колумбійського університету: багато білку з додаток вітаміну А, вітамін В₂, кальцієм продовжує життя. Д-р Чарльз Дачес: додаток вітаміну В (що міститься в дріжджах, в печенці, нирках, зелених рослинах) і амінова кислота (молоко!) є засобом проти звууження кровоносних судів.

Міжнародне товариство для дослідження віку у Лютиху; при опитанні багато людей, що живуть сто років і більше одноголосно заявляли, вони завжди споживали багато бджолиного меду, молока та йогурту.

М. С.

його руки вже немає. Все в порядку— думаєте ви!

Але в наступну хвилину він знов за працюю. Його загострений злодійський інстинкт нотує, що він тепер спокійно може закінчити свою справу. Якщо ви й відчуєте щось біля вашої кишені, навряд чи ви будете ще раз кидатись до неї. Це просто незручно. Це виглядало б, що ви підозріваєте цього пристойного пана позаду вас.

Особливо легко дається обкрадати людину, яка наладована пакетами стоїть біля каси у крамниці або на двірці. Не можете ж ви просто кинути свої пакети, щоб помацати кишеню. Це прекрасно розуміє злодій. І, якщо його жертва робить якийсь запобіжний рух, він відхиляє це своїм дружнім вигуком: «увага, пане, ваш пакет!»

У людському натовпі, що захоплений якоюсь подією, як наприклад, при фініші спортових змагань, досвідчений кишеньковий злодій навіть в стані свою жертву спонукати піднести руку, щоб йому вільніше було «працювати». Легким потиском він диригує вашою рукою, як він забажає, ні разу не зраджуючи, що він свідомо цього прагне. Його шосте злодійське відчуття дає знати, як далеко він може йти.

Ілльшість кишенькових злочинців працюють бандами. Якесь банди, наприклад, спеціалізується у «банківських справах». Пристойний вишукано одягнений здебільшого вже літній пан заходить до банку і виписує чек на вплату. Він має при тому час спостерігати непомітно касу, де виплачують гроші. Одержує хтось поважну суму, він іде слідом за ним на вулицю і подає там знак своєму спільникові: він витягає свою хустку до носа, обтирає чоло і засовує знов у ту кишеню, у яку саме поклав гроші банківський клієнт, що він мав нагоду спостерігати.

Сигнал поданий, злодії пильно стережуть тепер кишеню з грішми. Можливо в цей момент проїжджає таксі і «клієнт» з грішми намагається сісти в нього. Тут починається «праця». Щойно «клієнт» намагається відчинити дверці авто, його хапає хтось за руку: «Пробачте, це моє таксі» промовляє несподівано добре одягнений пан. Ледве чи жертва встигає відповісти, як

Закінчення на стор. 32.

Мільйонери червоної імперії

Закінчення

він «на власні очі» бачив у всіх капіталістичних країнах.

Шілков виконує й перевиконує свої завдання: раз — на закордонних стадіонах, по-друге — у власній країні. І там і тут — на користь Москві!

Шілков не дарма одержує платню міністра і як не фантастично, навіть за власний тренаж одержує премії. Утримання йому не коштує ані копійки! Він постійно живе під наглядом штату лікарів, які стежать за його станом здоров'я і ведуть докладний реєстр. Він має власних слуг і масажистів. До його особистого персоналу, який супроводжує його у всіх подорожах, належить також кухар-фахівець. На свої подорожі майстер одержує окремі великі кошти. Проте йому дещо заборонено: алкоголь і жінки. Великого майстра ніщо не повинно хвилювати чи відхиляти від спорту. Навіть листи, якими засипають його поклонники та поклонниці, він не бачить, їх одержують його секретарі й вони самі відповідають.

Церковні пісні і совєтські кантати

Разом з численними дорадниками Молотов привіз на Берлінську конференцію в січні цього року також ряд зірок червоного мистецтва, серед них бас М. Михайлов та тенор І. Козловський. Вони виступали на численних прийняттях і вечорах у совєтському посольстві на Унтер ден Лінден. Їхніми мистецькими досягненнями Молотов прагнув (і не без успіху) заімпонувати своїм західнім колегам.

Михайлов і Козловський належать до гучних гармат совєтської пропаганди. Своїми піснями й виступами у кіно-фільмах вони надають блиск і чари нерадісній совєтській дійсності. А виступами поза межами ССРСР вони примушують багатьох людей Заходу забувати про концентраційні табори й льохи МВД. Мільйони, що їм виплачує держава, — платня за ці послуги.

Бас Михайлов, якого називають Шаляпіном Ч. 2, є однією з найбільш видатних особистостей серед мистців Совєтського Союзу. Старша генерація пам'ятає його ще регентом Собору Христа Спасителя. Його могутній бас заповнював цей Собор з особливою красою у Великодню ніч, співаючи «Христос Воскрес». Собор Христа Спасителя зруйнований за наказом Кремля і на його місці збудовано Дом Советів.

Але співець собору залишився. Михайлов пережив революцію і сьогодні — співає совєтські кантати.

До ближчих приятелів Михайлова належить найбільший совєтський тенор Іван Козловський, наш «землячок», вчитель з Полтавщини, про якого сам Артуро Тосканіні — хоч він його чув лише в передачах — казав: «якщо геній Карузо мав відродитися, то лише в Козловському».

Відомо, що гонорари Козловського і Михайлова виносьть не менше 100 тисяч за роллю. За кожний концерт вони одержують 5—10 тисяч рублів. Крім цього, як члени московської державної опери, вони одержують річно сотні тисяч рублів, до того ще 5% з усіх кіно, де йдуть їхні фільми.

Мільйони за «вивертання» душ

Патолог А. Абрикосов або психіатр Ф. Андреев належать також до сузір'я совєтських мільйонерів. Лише їхні постійні платні, крім високих гонорарів і премій, сягають кругло мільйон рублів на рік.

Абрикосов, професор медичного інституту в Москві, директор академії нормальної патології, незвичайний член медичної академії ССРСР, член академії наук ССРСР і герой соціалістичної праці й багато, багато іншого. Він не має часу для звичайних смертних совєтських громадян і навіть неприступний для високих московських партійних функціонерів. Він стоїть до розпорядження виключно для замкненого кола кремлівської знаті. Сталін засипав його титулами та князівськими подарунками, між ними ціла галерея коштовних картин від Рембрандта до Пікассо. За Маленкова йому також не гірше.

Але багатство й славу Абрикосова залишив далеко в тіні його колега психіатр Ф. Андреев. Джерелом мільйонів Андреева править відомий «Психологічний інститут» у Москві, який він очолює. Тисячі людей, так звані «вороги народу», «шпигуни», «саботажники», «буржуазні націоналісти» та інші «контрреволюціонери» рік-у-рік тисячами проходять через руки Андреева. Про його інститут згадують з жахом і пошепки називають «душевним млином».

Андреев «вивертає» людські душі. Жодна людина ще не встояла перед його «науковими» методами. Працює він за допомогою застриків та гіпнозу, але й жодний інший засіб не є для нього надто злим. Заарештованого, якого хочуть зробити достатньо «зрілим» для самопокаяння і самообвинувачення у політичних злочинах, одного дня у тюрмі МВД визнають хворим. За кілька днів після того відбувається лікарський огляд в андреевському інституті. Там йому визначають спеціального лікаря. І тоді можна бути певним, що «хворий» добровільно буде обвинувачувати сам себе так, як цього не зроблять 10 слідчих і прокурорів. Під час перебування хворого в інституті Андреева ростуть потрібні акти і протоколи. Андреев знає все, від нього нічого не можна сховати і про все він може довідатися. За ці «лікування» він одержує надзвичайну платню, ордени й премії за досягнення в окремих «важливих» випадках.

Таємничий атомовий мільйонер

Про Петра Капицю, видатного атомового дослідника українського походження і про його загадкову репатріацію до ССРСР ми вже писали у попередньому числі ПУ-ГУ. У перших повоєнних роках Капиця

керував атомовими дослідженнями ССРСР. Пізніше він раптом зник. Припускали, що він заарештований...

«Говорить радіо Магадан! Товариші! Сьогодні ми маємо честь представити Вам заслуженого героя Советського Союзу найбільшого корифея славетної советської науки. Перед мікрофоном генерал-лейтенант Петро Капиця».

Підслухувачі усіх таємних служб, які слухали цю передачу російською мовою, забили алярм. Забігали олівці по папері, нотуючи кожне слово Капиці. Росіяни розкрили свої козири! Капиця — цей пострах західної атомової стратегії — у Магадані, маленькому містечку на Охотському морі! На далекій Півночі між Владивостоком та затокою Берінга, поруч США, Аляски. Останніх років нічого не було чути про Капицю. Найменша відомість про цього велетня советського атомового дослідження на Заході оцінювали на вагу золота.

І ось нараз він, сам Капиця, промовляє по радіо, з Магадану, міста яке ще у грудні минулого року було проголошено центром «автономного військового району»! До того ж професор став генералом!

Капиця говорив три хвилини і розповів, що він дуже радий повідомити, що після довгих років наукових досліджень, нині, накінець, він може зайнятися практичною роботою. Яка «практична робота» для атомового дослідника? І до того тут у замкненому військовому районі?.. Закінчення промови дещо розкривало цю таємницю: «Нехай Бог (!) допоможе, щоб підлеглі мені з'єднання ніколи не потребували розпочати свою акцію». Під цими з'єднаннями можна було розуміти лише формації, спеціалізовані для провадження атомової війни.

Петро Капиця, цей велетень советської атомової зброї, літак якого завжди супроводжує ескадрілья реактивних мисливців, для Кремля більш важливий і цінний, як ціла армія. Проте його людські риси здаються інколи дивними. Капиця пристрасний рибалка і пасічник. Довгі години він проводить із своїми бджолами і, взагалі, має велику приязнь до тварин. Цілком несподівана і релігійність цієї людини. Капиця, який бере участь у шалених перегонах світу за зброю масового нищення людей і дав Советському Союзу атомову бомбу, а як проф. Айнштейн та голова американської атомової комісії Леві Штраус передбачають — створив ще страшнішу зброю, він, цей Капиця, людина глибоко побожна. У країні, де безвірництво піднесено на ступінь державного принципу, цей творець атомових бомб і генерал атомових з'єднань провадить цілі години в молитвах. Капиця був близьким другом недавно померлого шефа советського генерального штабу Шапошнікова. Ще в ті часи, коли в Советському Союзі були замкнені всі церкви, на спеціальне клопотання Капиці за наказом Сталіна було влаштовано приватну каплицю і шеф генерального штабу та атомовий дослідник разом молилися Богу. Сьгодні, коли комуністи із тактично пропагандивних міркувань повідчиняли двері частини церков, Капиця регулярно відвідує Службу Божу у військовій церкві.

Гроші Капицю, можливо, мало цікавлять. Проте, це не перешкоджає бути йому мільйонером. Як ге-

нерал авіаційних частин, він одержує 8 тисяч рублів на місяць, 10 тисяч як професор фізики та член академії наук ССРСР, 15—20 тисяч як спеціальні премії за його наукові досягнення і 40 до 50 тисяч рублів як керівник атомових центрів.

Будьонний заробляє на конях

За царя Семен Будьонний був кавалеристом. Своєчасно він приєднався до революції большевиків і мав свої заслуги. Проте, його найбільшою пристрастю залишились коні. Підчас вогню революції він врятував відомий у світі орловський кінський завод Романових і зумів залишити його для себе на власність. Будьонний ще задовго до війни очолював культивування коней в ССРСР і підняв свої заводи до академічного ступня. Будьонний вважався близьким другом Сталіна. Він служив диктаторові вірно й безоглядно і ніколи не мав своєї власної думки. Сталін це цинив. Він зробив його маршалом, на грудях Будьонного з року-у-рік з'являлися нові ордени. Відомо також, що Сталін любив з ним перекинутися по чарці і, коли випивали горілки досить, Семен у веселій компанії охоче витанцював перед Сталіном козачка та інші танці у своїй повній уніформі з орденами та медалями.

У перші роки війни Будьонний зазнав страшних поразок. Іншому, довелося б за це заплатити головою, Будьонного ж Сталін лише перекинув на інший фронт.

Після смерті Сталіна Будьонний вчасно став на бік Маленкова і зберіг свої позиції, а зокрема свої кінські заводи. Нині ці заводи Будьонного постають кращих рисаків і скакунів для советських іподромів і кожний такий кінь приносить великі гроші. За всіх своїх коней, що беруть участь у перегонах, Будьонний одержує 3% з сум, що їх ставлять грачі в тоталізатора на його коней. Азартна гра на перегонах дуже поширена в ССРСР і ставки доходять неймовірних сум. Його кращий жокей Бодарвський одержує при перемозі 2% з прибутків Будьонного і то він вважається мільйонер.

Будьонний щосезону заробляє на своїх конях мільйонні суми. До того він одержує чотири платні. Як маршал, як член Центрального комітету КПСС, член Верховної ради ССРСР та інспектор кавалерійських частин армії.

Скільки коштує «нет»?

Особа Молотова підчас конференції в Женеві справляла швейцарському уряду найбільше клопоту. І саме не так з погляду охорони його «дорогоцінного життя», як завдяки неймовірним вимогам щодо комфорту й розкошів. Ще задовго перед конференцією до Женеви прибули молотовські квартирмайстри. Вони відвідали багато вілл і готелів і всіх визнали за непридатні для перебування Молотова. Зрештою після довгих переговорів, вони зупинилися на трьох вишуканих віллах, всі оточені великими парками. Разом з квартирмайстрами до Женевы прибули російські шофери, щоб докладно вивчити місцевість. Пізніше, коли прибула советська делегація і привезла свої 50 люксових лімузинів марки ЗІС, усі шофери так знали план міста, що й місцеві шофери могли їм позаздрити.

За кілька тижнів до приїзду Молотова, до Женеви прибув його фахівець, архітект-декоратор Смірнов. За ним незабаром кілька транспортних літаків приставили дорогоцінні килими, важкі червоні з бркатю занавіси, старовинні картини й вишукану коштовну порцеляну. Винайняті вілли, навіть відома своїм люксом вілла швейцарського мільйонера де Сенаркля для советського міністра виявилася були недостатньо комфортабельні, і всі вони за вказівками товариша Смірнова, були наново устатковані. Молотов, навіть на кілька тижнів перебування в Женеві, не бажав позбавляти себе тієї розкоші, до якої він звик у своїй червоній метрополії. Найбільш марнотратні східні князі не можуть дозволити собі таких розкошів, якими оточує себе цей «провідник пролетаріату».

Маніра поведінки і тактика Молотова на конференціях відомі, він упертий і невтомний висловлювач «нет». Колишній американський міністер зовнішніх справ Джемс Бірнес характеризував Молотова так: «обличчя Молотова ніколи не зраджує його думок або будь яких почувань. Молотов холодний рахівник».

Навіть його одруження, як говорять у Москві, було розрахунком. Його дружина Поліна Жемчужніна, народжена Перлмуттер сестра великого Нью-Йоркського банкіра, чимало сприяла його кар'єрі. Салон цієї елегантно і виплеканої жінки, що володіє майже всіма європейськими мовами, був ще в тридцятих роках місцем зустрічі комуністичної знаті Москви. Вона була, між іншим, єдина жінка яка дозволяла собі сидючи подавати руку Сталінові.

Підчас другої світової війни Молотов кілька разів їздив до Америки, щоб там намовити громадськість та уряд підвищити харчове та воєнне постачання для Советського Союзу. Тоді він мешкав у готелі «Волдорф-Асторія» без Смірнова, без своєї особистої сторожі й когорти таємних агентів. Підчас відсутности готельний слуга відкрив його чемодан. Там були — кілька бутербродів і пістоль. А в течці, що її Молотов залишив при вході Білого Дому — тоді він відвідував місця Рузвелт — детективи знайшли ще одну пістоль і шматок московської ковбаси!

Це були спритні рекламні трюки. Багатство Молотова важко облічити. Молотов одержує чотири платні. Як міністер зовнішніх справ, як заступник прем'єра, як член президії Центрального Комітету КПСС та як член Верховної Ради. Ці 4 посади забезпечують йому офіційний місячний прибуток у 45 до 50 тисяч рублів. Його дружина Жемчужніна, як керівник косметичної промисловости СССР, має 10 тисяч рублів на місяць. Промови та статті Молотова друкуються мільйоновими накладками. Їх, поруч із сталінськими творами, зобов'язані купувати

кожна сільська бібліотека або читальня. Самі ці книжки приносять казкові прибутки. Західня преса вираховує, що Молотов заробляє у 55 разів більше, ніж його французький колега Мендес-Франс, у 30 разів більше за Ідена і в 15 разів більше, ніж американський міністер Даллес. В дійсності ж ніхто, крім міністра фінансів Зверева, не знає багатств Молотова. Його чеки на всяку суму оплачують державні банки у Москві, в Ленінграді або в Женеві.

Його казкові багатства зраджує дочка Светлана, дружина генерала авіації Василя Сталіна, сина померлого диктатора. Лише її хутра, коміри яких гаптовані діамантами, оцінюють у мільйони. Мова йде про хутра, подібні до того, що Сталін колись подарував до весілля нареченій перського шаха, теперішній дружині Сораї. Ціна однієї такої хутри за обережними підрахунками виносить 250 тисяч доларів!

В жодній країні західного світу не панують такі протиріччя між тонкою плівкою верхівки та масами народу, як у країні «безкласового суспільства».

Подаємо деякі цифри для порівняння: інженер на відповідальній посаді одержує на місяць 900 до 1200 рублів брутто, відрахування залежно від прибутків виносять 190 до 200 рублів. Фаховий робітник в СССР виробляє пересічно 600 рублів на місяць, після відрахувань йому залишається 400 до 475 рублів. Прибиральниця одержує 125—140 рублів на місяць.

Покупна спроможність рубля всередині Советського Союзу дуже низька. За найновішими відомостями, в Советському Союзі такі державні ціни:

В рублях:

1 кіло житнього хліба	1,5
1 літр молока	2,1
10 яєць	10,5
1 кіло цукру	12,2
1 кіло м'яса волового	16,4
1 кіло масла	32,15
Оплата за 3-кімнатне помешкання в Москві:	
Новобудова	250—300
Старобудова	150—200
1 ровер	600—700
1 костюм (бавовняний)	900—1000
1 костюм на замовлення	2500—3000
1 пальто жіноче	1500—2000
1 хутро	3000—2500

Товари за цими цінами часто можна одержати лише у містах, «першої класи», тобто у Москві та ще кількох великих містах, переважно російських. По інших містах, а особливо на селі, панує дошкульний брак усіх товарів першої потреби. Тут треба платити двічі і вдесятеро дорожче.

М. ХРИСТЮК

Читайте, передплачуйте ПУ-ГУ!

Стережіться злодіїв

Закінчення

з'являється інший такий самий пристойний пан і авторитетно заявляє: «Так! я бачив як саме цей пан перше кивнув на таксі». Якщо ви тепер і відстанете таксі, злодії у всякому разі уже зробили свою справу. Під час суперечки третій «пан» дуже зручно опорожнює кишеню з грішми.

Підчас громадських свят, спортових видовищ і в місцях великого руху, як у великих універмагах і на вокзалах, працюють інколи не менш як 5 або 6 членів банди.

Часто у грі приймає участь також жінка, як наприклад, підчас великого руху по закінченні праці в бюрох. У якоїсь витонченої елегантної дами перед вами падає з рук пакунок. Ви доброзичливо нахилиєтесь щоб ввічливо подати їй пакунок. Але в цей момент раптово з'являється супутник дами і ви маєте сцену: ви наче-то образили цю даму і її супутник гостро накидається на вас, загрожує викликати поліцію і т. д. В той час, коли ви ще не очуналися і не можете зрозуміти цю подію, виступає з боку третьої особа і звільняє вашу кишеню.

Поки початківець у злодійських справах доходить досконалости, часами минають роки. Здебільшого він по-

чинає з найпростішого, вправляється витягати дрібні гроші, що їх деякі люди мають за звичку носити у правій кишені жакета або у плащі. Це легка праця. Майстер злодійських справ ніколи не буде займатися такими дрібницями.

Деякі починають з того, що запускають руку в дамську кишеню або в жіночу торбинку, що вільно висить через плече. Також вправляються розрізати жіночі торбинки. Коли кандидат ознайомиться зі всіма трюками, він присвячує свою діяльність якомусь фахові, як, наприклад, «обчищати» сп'янілих, для чого є багато нагод на залізниці, в автобусі, на лаві у парку. Він наближається до такого «тяжко наладованого» пана як милостивий самаритянин, супроводжує його до дому і по дорозі з спокійною душею обчищає кишені.

Навищої майстерности вимагає спустошення нагрудних кишень, у яких багато носять свої гроші і до яких найтяжче досягнути. Злодій працює в таких випадках з вільно перекинутим через руку плащем, що служить йому за «стіну». Він іде напроцьог вас і ніби-то помічає вас лише в останній момент, раптом піднімає руку з плащем ніби то для захисту і при цьому легко стикається з вами. В один момент він спорожнює вашу кишеню під захистом плаща, не викликавши у вас найменшої підозри.

Бувають випадки, що кишеньковий

злодій сам становиться жертвою іншої банди. У Нью-Йорку якийсь пан подав заяву до поліції про кишенькову крадіжку. Він сам спостерігав двох певних злодюжек. Це стало підозрілим для поліції. Ця людина здавалася надто добре обізнаною з злодійською технікою. Поліція заглянула до альбому злочинців і знайшла там його реєстрацію. Це був професійний кишеньковий злодій, якого не пізнали його ж колеги по «фаху».

Але в кінці-кінців кишенькових злодіїв зраджує їхній сприт і поліція всеж таки їх ловить. Кишеньковий злодій завжди мандрує на деякий час до в'язниці. Один, тепер 72-літній, американський кишеньковий злодій за сорок п'ять років своєї «праці» був спійманий сорок разів.

Цілком певного гарантованого захисту проти кишенькових злодіїв не існує, проте треба запам'ятати пару корисних правил. Беріть з собою лише стільки грошей, скільки ви справді потребуєте. Показуйте ваші гроші щонайменше. Жінки повинні носити їхні торбинки не вільно у руці або через плече, а тримати їх в руках за застіжку. Мужчинам не варто засувати гроші у зовнішні кишені. Найменш небезпечно ховати їх до задньої кишені штанів. Найбільш безпечно тримати гроші у внутрішній кишені жакету, яку можна застігнути. Насамперед, обережно серед натовпу!

Правила для бюро

і... родини

У одному американському місті відбулася нещодавно дискусія про виховання дітей. Присутні були вчителі і лікарі, та батьки.

Раптом піднявся один бізнесмен і попросив заслухати програму з шости пактів щодо правил поведінки з службовцями у бюрі. Батьківські збори заслухали правила і з здивуванням установили, що ці правила дуже добре відповідають для виховання дітей. Потрібно було лише слова «шеф і службовці» та «бюро» змінити на «батьки, діти, родина».

Ці правила такі:

1. Діти повинні жити, вчитися і працювати у атмосфері приятності і добробуту, бо вони потребують почуття спокою та безпеки, щоби чогось досягти. Забагато критики і незадоволення з боку батьків робить їх нервовими.

2. Діти мусять знати, що від них

вимагається, щоб вони могли до цих вимог пристосуватися. Батьки мусять при цьому бути послідовні. Якщо вони один раз засуворі, а другий раз легковажні, це нервує дітей.

3. Якщо у родинному житті мають відбутися зміни, треба про це дітей повідомити. Тоді дитина може пристосуватися до новини і без труднощів вживеться в нову ситуацію.

4. Діти потребують похвали і нагани. Зокрема, не треба бути скупим на похвалу. Розмір похвали або кару не такий вже важливий, головне, щоб дитина знала наперед, що її чекає. Але й тут потрібна послідовність. Обіцяне признание, яке було забуто, руйнує довір'я.

5. Дитина повинна брати участь у проблемах родини. Треба її вислухати і хай вона співпрацює над розв'язанням справи.

6. Якщо дитина достатньо виросте, треба у рамках її здібностей передавати їй окремі завдання. У такий спосіб дитина вчить те, що називається відповідальністю.

Мікель АНДЖЕЛЬО

ДО ХРИСТА

Сонет

Крізь море грозове, бурхливе
Життя моє, як вутлий човен припливло
До берега, За вдіяне добро і зло
Я відчит дам не балакливий.
Я жив уявленням фальшивим,
Прийняв за діамант звичайне, біле
шкло,
Мистецтво ідолом, царем моїм було.
Я через це не був щасливим...
Що скажете мені, думки порожні?...
Дві смерті ждатиму... Ніщо не
захистить
Від одної — і друга може бути.
Мистецтво відвернути не спроможне
Від променястих рук, розкритих на
Хресті
В жаданні нас до себе пригорнути.

З італійської переклад

І. РОГОВСЬКОЇ

ЇЖТЕ ЯБЛУКА

Коли англійці в 14. столітті помітили, що смажена свинина, зужита з яблучним узваром, багато легше перетравлюється в шлунку, у них з'явилася приказка: «Одне яблуко щодня — тримас лікаря поза хатою». Сучасна наука підтвердила цю давню народню мудрість. Одне яблуко щодня — це ще не гарантія доброго здоров'я, але присмні наслідки.

Уявіть собі, що ви споживаєте щоранку одне яблуко. Цим ви, по-перше, набагато удосконалюєте догляд за зубами, бо яблуко знищує 96% бактерій, тоді як зубна щітка може знищити лише 64%. Коли ви жуєте яблуко, воно робить добрий масаж зубам і дуже зміцнює ясна.

Поживність яблука велика. З одним яблуком ви одержуєте $\frac{1}{15}$ щоденної енергії, що її потребує доросла людина при нормальній праці. В ньому $\frac{1}{4}$ частина потрібної щодня кількості вітаміни С, $\frac{1}{20}$ вітаміни А, $\frac{1}{10}$ вітаміни В1 і В2, та $\frac{1}{12}$ щоденної потреби заліза.

Цілком секретно: як у вас із шлунком? В яблучі є целюлоза, що діє як послаблювальний лік.

Своїми алькальоїдними речовинами яблуко зрівноважує кислотність шлунку. Але найкраща властивість яблука та, що воно абсорбує отрути. Для нього зовсім байдуже, чи це отрути з мікробів, чи вашого травного апарату.

Вплив яблука залежить від змісту в ньому пектину та особливо овочевих кислот.

Їжте щодня хоч одне яблуко!

ДОБРА ПОРАДА

Один ділок скаржився перед Джоном Д. Рокфелером на свого приятеля: «Він позичив у мене 50 тисяч доларів і не хоче віддавати».

«Чого ж Ви його не заскаржите до суду», питав Рокфелер.

«Я ж не взяв у нього поквітування про позику».

«Прекрасно», сказав король нафти, «тоді напишіть йому просто листа, що він повинен Вам повернути сто тисяч доларів, які він винен».

«Але ж він мені винен тільки 50 тисяч».

«Ну, власне», казав Рокфелер, «він про це вас і повідомить — і тоді матимете його квитанцію».

З усіх своїх допоміжних знарядь праці, що їх будьколи винайшла жінка, жодне не є таким улюбленим, як власний чоловік.

Двадцятилітня балерина Кезлін Кейз здобула видатний успіх у своєму першому фільмі «Людська bestія», виконуючи роль «наївної красуні» (!)

3 надісланих видань

Олекса Калинник: Що несе з собою комунізм?

Документи про російсько-комуністичний терор в Україні. Видання Головної Управи СВУ та Крайової Управи СВУ в Канаді, на доручення УВАН, за допомогою фонду Української Культури ім. Сергія Єфремова. Мюнхен, 1954, стор. 112+32.

Михайло Садовський: Микола Ковальський (1885—1944). Накладом Марії з Кікеців Ковальської-Биковської. Нью-Йорк—Торонто, 1954, Український Воєнно-Історичний Інститут, книжка 8.

П. Ковалів: Василь Симович. Українська Вільна Академія Наук, серія: Українські вчені. Накладом т-ва Прогресу у Форт Віліямі, стор. 44.

П. Ковалів: Українська мова та її становище серед інших слов'янських мов. Праці Інституту Слов'янознавства Української Вільної Академії Наук за редакцією Яр. Рудницького, ч. 20, Накладом т-ва «Рідна Школа» ім. М. Шашкевича. Вінніпег, 1954, стор. 48.

Василь Плющ: Правда про Хвилювизм. Накладом Головної Управи Спілки Визволення України. Мюнхен 1954. Стор. 64.

Народи про любов та подружжя

Любов сліпа, але вона бачить зда-лека.

Італія

Якщо є любов, неможливе стає можливим.

Південна Індія

Вибирай собі дружину більше ву-хами, ніж очима.

Білорусь

Перед шлюбом держи очі широко відкриті, після — напівзакриті.

Північна Америка

Жінка плаче перед шлюбом, а чоловік після.

Польща

Дружину мусиш вибирати в суботу, але не у неділю.

Англія

Хочеш щоб тебе лаяли — одружись, щоб хвалили — умирай.

Ірландія

Якщо чоловік втратить багатство, він бідак на короткий час, коли він одружиться зі злою жінкою, він бідак на ціле життя.

Китай

Залишиш жінку через одну її хибу, одержиш нову з двома.

Англія

Одружуватися з любови ризиковано, але Боги усміхаються до цього.

Північна Америка

Ніколи не одружуйся з-за грошей, дешевше позичити їх.

Шотландія

Подружжя зав'язуються на небі, але на землі здійснюються.

Франція

Хто погано говорить про свою дружину, безчестить сам себе.

Шотландія

Сто мужчин можуть збудувати табір, але щоб збудувати дім — треба жінки.

Китай

Переможець змагання на розв'язання крос-вордів англійського магазину «Contry Life»: її королівська величність принцеса Маргарет, молодша сестра англійської королеви Елізабет. У редакції магазину спочатку сприйняли зворотною адресу автора розв'язання крос-ворду за вигадку якогось жартівника, проте, коли запитали Бакінгемський Палац, редакції відповіли, що принцеса дійсно бере участь у цьому змаганні. «Ціла королівська родина з великим захопленням розв'язує крос-ворди» заявив представник палацу.

Принцеса Маргарет, як переможець змагання в нагороду одержала книжки на суми 3 фунти стерлінгів (приблизно 9 доларів).

Містичне число 87

Міссіс Розе Тромблей з провінції Квебек у Канаді подарувала життя своїй 6-й парі близнят. Цей випадок не є надто винятковий. 1947 року в Італії побачили світ сьома пара близнят, а рік перед тим одна сицилійська мати народила свою одинадцятку пару близнят. Як тільки мати мала вже близнят, одразу підвіщується ймовірність, що вона і в дальшому матиме близнят. У статистиці народжень про таку гру природи існує загадкове правило 87-ми. Устійнено, що скрізь на 87 народжень неодмінно припадає пара близнят, а на 87 народжень близнят припадає одне народження трійнят і на 87 народжень трійнят припадає одне народження четвернят.

На великому урочистому бенкеті один письменник взяв на себе обов'язки тостмайстра. Він підвівся, тримаючи в руці список промовців:

«Мої панове, моїм завданням на цьому бенкеті, очевидно, є промовляти так їдливо, щоб шановні промовці цього вечора, через контраст, виглядали більш блискуче». При цих словах розсміялись гучно всі промовці, які сиділи неподалік від нього.

«У всякому разі, коли я переглядаю цей список промовців» продовжував письменник, «я боюся, що мені буде дуже важко здійснити цю місію».

Промовці припинили сміятися, але ціле товариство тепер сміялося тим голосніше.

Значення слів

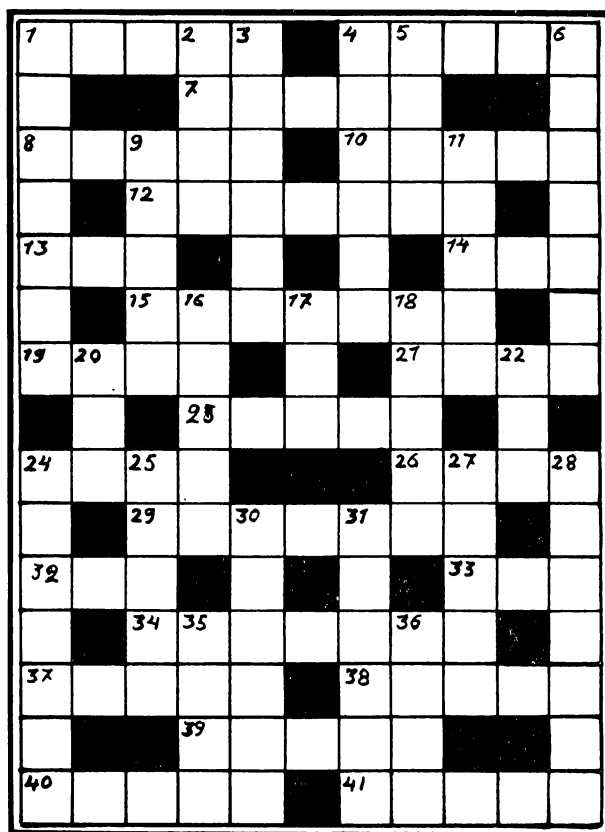
Поземно: 1 Церковна школа в старі часи на Україні, 4 французьке запрошення зайти до кімнати, 7 саркофаг, 8 вироблене хутро горностая, 10 приятель на Кавказі, 12 один із Сполучених Штатів Америки, 13 хижак, 14 дрючок з загостреним кіпцем, 15 славне місто в Україні, 19 ім'я відомого українського письменника, 21 стародавній грецький байкар, 23 комаха, 24 відома німецька фотографічна фірма, 26 зобов'язаність, 29 склад зброї, 32 один з п'яти зміслів людини, 33 дієслово «бути» по французьки, 34 тембр голосу, 37 куротне місто у Фльориді, 38 найбільше місто в штаті Небраска, 39 олійний продукт, 40 хемічний елемент, 41 столиця європейської держави.

Доземно 1. колишнє велике німецьке місто, 2 мебля, 3 місто в Сибіру (без першої літери; перша літера та сама, що й перша літера № 1), 4 столиця однієї з держав НАТО, 5 чоловіче ім'я, 6 лікар в старі часи, 9 тварина, 11 команда, 16 назва найвищої нагороди в Голівуді, 17 частина твору або видання, 18 дерево, 20 математичний знак для логаритмів, 22 містична потвора, що жила в людським м'ясом, 24 місто в центральній Росії, 25 колір, 27 жіноче ім'я, 28 важка зброя, 30 те, що колись вживали замість набоїв, 31 юрба, 35 одна з найзнаменитіших новел Стефана Цвайга, 36 морський рак.

Відповіді до кросворду Ч 1:

Поземно: 1 церква, 4 запрошення, 7 саркофаг, 8 горностай, 10 приятель, 12 США, 13 хижак, 14 дрючок, 15 Київ, 19 Шевченко, 21 Гомер, 23 комар, 24 Філіпп, 26 зобов'язаність, 29 карабіни, 32 п'ятикутник, 33 бути, 34 être, 34 тембр, 37 Флорид, 38 Нью-Йорк, 39 олива, 40 хлор, 41 Берлін.

Доземно: 1 місто, 2 диван, 3 Новосибірськ, 4 Вашингтон, 5 чоловіче ім'я, 6 лікар, 9 тварина, 11 команда, 16 Оскар, 17 голівка, 18 дерево, 20 математичний знак, 22 містична потвора, 24 місто, 25 колір, 27 жінка, 28 граната, 30 набій, 31 юрба, 35 новела, 36 рак.

Ю. СЕНИК

ШАХОВИЙ КУТОК

Недалеко від Сан Франциско в Каліфорнії знаходиться славна на всю Америку в'язниця Сан Квентин. Ця в'язниця має дуже сильний шаховий клуб, члени якого проводять весь свій вільний час (якого у них вистає) вправляючись в шаховій грі і читаючи теоретичні книжки на цю тему. Результат цього дуже імпонуючий: усі шахові гуртки і клуби з цілої Північної Каліфорнії, які запрошуються до в'язниці на турніри, програють в'язням у жахливих пропорціях. Серед тих людей багато дійсно першорядних шахістів. Після звичайно програних турнірів переможених «городян» частують тюремним обідом. Прислужують мовчазні в'язні, одягнені в біле.

Задача Ч. 1, Карл Шлехтер.

Білі: Король h1; королева b4; коні b2 і d3; пішаки e4, g4 та h3 (разом 7).

Чорні: Король e2; пішаки d4 та e3 (разом 3)

Білі починають і дають мат в 3 ходи.

Задача Ч. 2, д-р Емануїл Ласкер

Білі: Король g3, пішаки f4 та h2 (разом 3).

Чорні: Король h5, пішак f5 (разом 2).

Білі починають і виграють.

Відповіді в наступному числі.

**ПРОГОЛОШЕННЯ ПЕРЕДПЛАТИ
НА ДРУГУ — Т. ЗВ. «ГАСЛОВУ» — ЧАСТИНУ
МОНУМЕНТАЛЬНОГО ТВОРУ**

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

ЩО ЙІ ВИДАЄ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА
і що появляється в чотирьох томах (двадцятьох зошитах) разом близько 1600 ст. друку енциклопедичного формату, з кольоровими мапами та вкладками, разом — чотири томи в полотняних обкладинках і охоронних картонах, за ціну:

дол. 40, — платних до кінця 1954 р.
дол. 50, — платних до кінця 1955 р.
дол. 60, — платних після появи цілости,
дол. 8, — за півшкіряну обкладинку.

**Ціни в іншій валюті відповідають рівновартості долара.
ДРУГА ЧАСТИНА Е. У. СТАНОВИТЬ ОКРЕМЕ ЦІЛЕ**

УВАГА! Для колишніх передплатників першої частини Е. У. — (що вже появилася в трьох томах) — і для тих теперішніх передплатників, що бажали б набути також і першу частину Е. У., **пересилаючи** рівночасно на цю ціль дол. 45, — **обнижуємо** передплату на другу — «гаслову» — частину Е. У. до висоти дол. 35, — платних до кінця 1954 р.

Гроші слати на:

**Verlag „MOLODE ŽYTIA“, MÜNCHEN, Dachauer Str. 9/II.
Postscheckkonto: München 116130. Bankkonto: Süddeutsche Bank
München 19441 ЖАДАЙТЕ ПРОСПЕКТІВ І ІНФОРМАЦІЙ!**

ЧИТАЙТЕ СЕНСАЦІЙНИЙ КІНО-РОМАН

**М. Янішевського і К. Яворського
«ОСТАННІ ДНІ ШТУРМФЮРЕРА»**

«...Двоє українців: молодий композитор і молода талановита співачка потрапили в німецьку неволю. Доля судила їм, ризикуючи своїм життям, урятувати американського пілота-офіцера з підбитого літака. Серед смертельної небезпеки ці двоє українців спільно з американським літуном перемагають у карколомних змаганнях небезпеки й пастки Гестапо...

Дія розгортається на березі Неаполітанської затоки, в Швейцарії та в Німеччині останніх днів війни та у перші часи капітуляції. Низка карколомних авантур штурмфюрера, героїзм української співачки, що сплітаються в напружених ситуаціях і майстерно побудованому сюжеті, примушують читати роман з великим захопленням...

Книга ілюстрована і має такі розділи: **Блакитна безодня, Утрачені трофеї, Тіні минулого, У барона врочисто, Рокована зустріч, Зниклий безвісти, Безнадійний пацієнт, Його ім'я, Дияволове лігво, Тріймф актриси, Фукс — дипломат, Зелений кіт, Мюнхенські катакомби, Сім слонів, Воскреслі видіння, Несподіваний зворот, Смогаста людина, Загадкове зникнення, Амур і Псіхея, Повернення імені.**

Ціна: 0.80 ам. дол., 4 англ. шіл., 35 б. фр., 5 авст. шіл.

Замовлення надсилати до Видавництва ПУ-ГУ або нашим представникам.

**СЕНЗАЦІЙНА ПОЯВА
НА КНИЖКОВОМУ РИНКУ !!!
НОВИЙ ТВІР АВТОРКИ
ПОВІСТИ
«ПОЛИН ПІД НОГАМИ»**

**ДАРІІ ЯРОСЛАВСЬКОЇ
В Обіймах Мельпомени**

Роман

Видавництво Миколи Денисюка

**Незабутні сцени життєвої
боротьби на тлі побуту
українських мистців.**

**Роман багатий в події сильної
напруги.**

Книжка великого формату,
мас 416 сторін,
Трибарвна обкладинка
в мистецькому оформленні
В. Крюкова.

З наладнанням випуску книжкової продукції, Видавництво має змогу продавати нові книжки по значно дешевих цінах. Тому «В обіймах Мельпомени», без уваги на збільшений формат і велику кількість сторінок, коштує в Англії 15/— шіл., в США, Канаді і ін. 2.— дол.

Замовлення і гроші слати

на адресу:

Mr. Mykola Denysuk — G.P.O. Box 1476
New York 1, N. Y. USA

**З ДРУКАРНІ
«НАРОДНОГО СЛОВА» (США)**

вийшов друком

**КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ
УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ
ПОМОЧІ
НА ЮВІЛЕЙНИЙ РІК (1914—1954)**

Зредагував Павло КРАВЧУК

200 стор. друку на доброму
папері,
чимало вартісних ілюстрацій!

Ціна 1.— дол.

В КАЛЕНДАРІ-АЛЬМАНАСІ використані вельмицінні матеріали Т. Осьмачки, В. Шабатури, П. Кравчука, І. Домбровського, Я. Танцюри, З. Дончука, М. Понеділка та ін.

Замовлення надсилайте
на адресу:

Administration "Narodne Slovo"
427 Second Ave., Pittsburgh 30., U.S.A.

Книжки Видавництва ПУ-ГУ

Автор і назва	пр о д а ж н а ц і н а					
	Англія фунт	США і Канада дол.	Австралія фунт	Вельія б. фр.	Франція фр. фр.	Німеччина марка
1. М. Янішевський і К. Яворський, «Останні дні штурмфюрера», кіно-роман, ілюстр., 8°, 136 ст.	0:04:0	0.80	0:05:0	35	200	2.40
2. С. Любомирський, «Між славою і смертю», роман про УПА, ілюстр., 8°, 183 ст.,	0:03:0	0.60	0:04:0	25	175	1.60
3. Ч. Діккенс, «Давід Копперфільд», роман, ілюстр., 8°, 92 ст., ч. I.	0:02:6	0.45	0:03:2	20	125	1.50
4. Ч. Діккенс, «Давід Копперфільд», роман, ілюстр., 8°, 92 ст., ч. II.	0:02:6	0.45	0:03:2	20	125	1.50
5. Ю. Балко, «Інженер Марченко», фантастична повість, ілюстр., 8°, 74 ст.	0:02:6	0.45	0:03:2	20	125	1.50
6. Х. Г. Андерсен, «Дванадцять казок», ілюстр., 8°, 102 ст.	0:04:6	0.90	0:05:6	40	250	3.00
7. Г. Тревор-Ровпер, «Останні дні Гітлера», ілюстр., 8°, 56 ст.	0:01:8	0.35	0:02:0	14	85	0.80
8. «Зорі і людська вдача» (Кожен сам собі ворожит), 16 ст.	0:00:6	0.10	0:00:8	5	30	0.30
9. О. Гай-Головка, «Коханіяда», лірико-сатирична поема, 64 ст.	0:01:6	0.25	0:02:0	12	80	0.80
10. Комплект «ПУ-ГУ» за 1947 р., 42 числа	1:10:0	6.00	1:18:0	250	1.650	20.00
11. Комплект «ПУ-ГУ» за 1948 р., 31 число	1:05:0	5.00	1:12:0	220	1.350	16.00

ми друкуюмо:

КНИЖКИ

*
ЖУРНАЛИ

*
ГАЗЕТИ

*
БАГАТОБАРВНІ
МИСТЕЦЬКІ ДРУКИ

*
КАЛЕНДАРІ

*
СЛОВНИКИ

=

Ми друкуюмо видання на всіх
мовах світу

=

— Два лінотипи —

=

Замовлення виконуємо
скоро, дешево й старанно

=

Приймаємо замовлення
з закордону

*

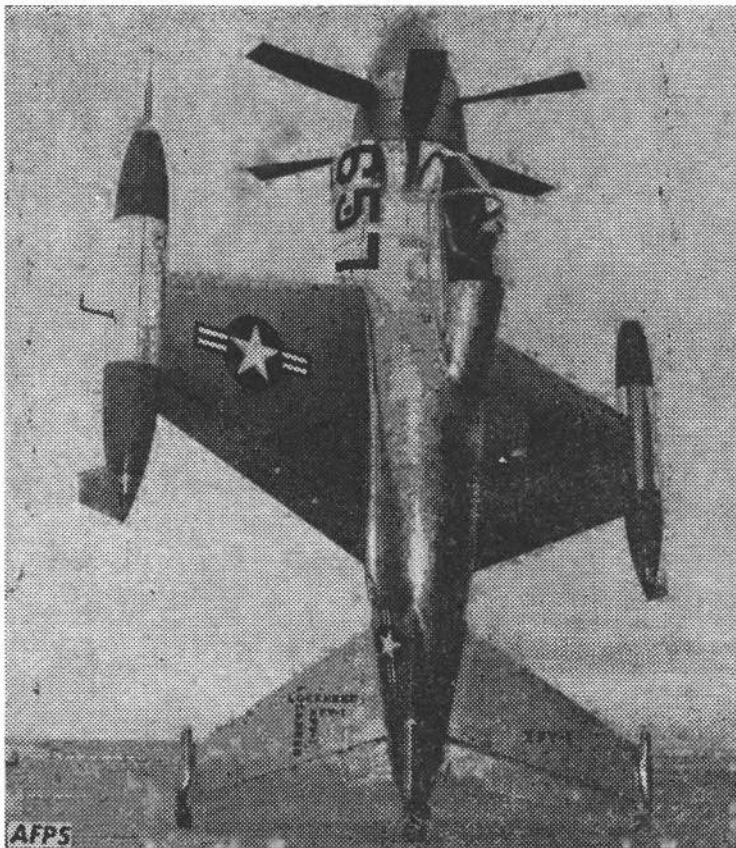
Друкарня д-ра Петра Белея
Buchdruckerei Dr. Peter Belej
München 13, Schleissheimerstr. 71
Germany

Відома актриса з Голівуду Айріс Максвел викликала здивування на пляжі в Міямі Біч своїм оригінальним купальником з... білого хутра. Для доповнення комплекту вона грала свої руки в маленькій муфті.

Фільмова зірка Педжі Надсен, під час літнього відпочинку на фермі, виготовляла костюм «скромної маргаритки» (!)

Американці сконструювали два типи бойових літаків новітнього типу, які піднімаються та приземлюються за вертикальним принципом.

Обидва літаки, що будувалися впродовж трьох років, піднімаються в повітря сторчки просто з місця і вже під час лету розвивають відповідну швидкість. Вони також приземлюються вертикально сідаючи на хвіст на площу розміром тенісного корту.

Актриса Мей Він з Голівуду, користується великим успіхом, особливо серед американських моряків за її блискучий виступ у фільмі «The Gaine Mutiny».

Цей прилад — новий американський винахід — побудований за зразком револьвера і служить для застриків. За допомогою тиску повітря він розпилює рідину під шкіру.